

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre ..... 26 korona.
 Egy hónap ..... 2 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:
 4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak pakotájában.
 TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, január 22.

Mai számunk főbb közleményei:

- Aradi ember sikere Amerikában.
- Az új női igazgató szerződése.
- Hogyan gazdagodik a részletes?
- Hamis vád egy közjegyző ellen.
- Fél órával többet dolgozik a király.
- A köztvíz milliomos családja.
- Meg lesz-e a román béke?
- Véget ér a sajtó vita.
- Nemzetiségi panaszok.
- A margitzigeti milliók.
- Tarkaságok.

Tilos a megegyezés!

Arad, január 21.

Kinek szabad a nemzetiségekkel tárgyalni, velük megegyezni? Szabad az ellenzéki pártoknak, szabad a szociáldemokratáknak, sőt a radikálisoknak. Szabad volt a Jüsth-pártnak a szerb nacionalistákkal fegyverszünetet kötni, sőt mi sem volt utjában annak, hogy a nemzetiségek és a szociáldemokraták közös harcban egyesüljenek. Nem sok hiba volt, hogy Járszi Oszkárt egy nemzetiségi kerületben léptetik föl maguk a nemzetiségek, képviselőjelöltül.

Ellenben kinek bűn, hazaárulás és jog-elkobzás ugyanez? Természetesen a kormánynál. Ha a kormány békét akar teremteni a nemzetiségekkel, akkor a függetlenségi pártiak szerint eltemeti vele a magyar állameszmét, a szociáldemokraták szerint a népjogokat, a radikálisok szerint mindkettőt.

Mit követeltek a nemzetiségek régi barátai, a mikor velük egyesültek? Ezt: adassanak meg a nemzetiségek jogai. Ne tétessenek igaztalan megkülönböztetések a szerint, hogy valaki magyar és nem magyar. A szociáldemokraták tiltakoztak minden olyan választójogi reform-törekvés ellen, a melynek az lehetett volna a hatása, hogy a nemzetiségi képviselők számát csökkentse. A radikálisok könyveket irtak a nemzetiségi kérdéstről, kárhóztatván minden oly állami törekvést, a mely a nemzetiségeket saját kulturájuk gyakorlásában meg akarják háborítani. „Egy korrump rendszer akarja magát a magyarosítás olesó sikereivel tetszetősebb színben föltüntetni”, — ilyesformán irták.

És mi történik, ha a kormány jut arra a beismerésre, hogy a nemzetiségek kívánságait fontolóra kell venni, azokból az állam- és a magyarság érdekeivel megférőt teljesíteni, részükre a közéletben és a törvényhozásban az eddiginél arányosabb képviselést biztosítani? A kormányt meg kell kövegni, el kell söpörni. Nyilván azon az etikai alapon, hogy a mit az ellenzék ígér, azt még nem kell komolyan venni, az tehát nem veszedelmes; de ha a kormány beszél ilyesmikről, az már komoly valóságot jelent.

Kik voltak eddig a szociáldemokraták szemében a nemzetiségi kép-

viselők és a nemzetiségi párt vezetői? Az elnyomott néposztályok képviselői, a nemzetiségi proletáriatus szószólói, akiket azért se szabad erőszakos választások útján és egyéb módokon a parlamentből kirekeszteni, mert nélkülük a parlament nem jelent hü népképviselőt, az ország osztályainak igazi tükrét.

És kik mostan ugyanezek a nemzetiségi urak? Ehes és hiu törtető, akik nem képviselik a nemzetiségek, a más nyelvet beszélő néposztályok hitét, meggyőződését, kívánságait. Ezt csak addig képviselték igazán, amíg az ellenzékkel és a szociáldemokratákkal egy szándékon jártak: a kormány megbuktatása felé vezető ösvényen.

Végül: csak most van ez így? Ó, dehogy. Például a függetlenségi párt sokszor barátkozott a nemzetiségekkel. Mocsáry aktivitása idejében például. Hogy helyi mozgalmakat említsünk: Aradon egy időben Stanescu M. Vazul, a románok egyik vezető embere, alelnöke volt a függetlenségi pártnak. A volt nemzeti párt a megegyésben egyszer-másszor nyílt paktumra lépett Tabajdy Károly ellenében. Amíg ezt az ellenzék teszi: hazafias, nemzetmentő cselekedett. A mikor pedig akad egy miniszterelnök, aki nem is a többség érdekében, hanem az ország belső megerősítéséhez szükséges egyetértés céljára, a nem-

A kék lovas.

Írta: Takács László.

Szép asszony lassu, rest, hízakodásával borult az este a város fölé. Lassan lesimította az égnak kék színet, a felhők fehérségét, házak tetőinek piros-barna színet, hogy hosszú, édeskes nyújtózkodással egyetlen alkonyi szinbe takarja a kék eget, a fehér házfalakat és a mély zöld színű bokrokat, amelyek itt a város kapuja előtt, szerényen guggolnak az ottott mély színű országút kigyózó teste mellett.

A város kapuja előtt fehér selyem zászló karcsú vonalakban illegette magát a halk alkonyi szélben. A fehér selyemre aranyos himnuszéssé a Boldogságos Anya édes teste volt ki varva, a zászló alsó csücskében, több oldalal nyílt volt, a foszlányos széles barna fekete pörkszínű. Ez egy császári golyónak volt az emléke.

A zászló körül kicsiny őrség táborozott a püha nyári földön. Hat legény, szegény színű, földött ruhában a földön kuporodott és egyikük sisakos kalpagában vetette a kockát, amelynek esése épen olyan kiszámíthatatlan volt, akárcsak a vitéznek a sorsa, élete, halála. Egyikük kardját is leoldotta. A kard keresztmárcolatára pányva volt kötve, a pányva másik végén fényes kéfélt szőrű ló legelészett az útszéli; nap-tól aszalódott, vándor lábától taposott fűben. A ló az őrség parancsnokáé volt. Anyos Lőrinc hadnagy uré, aki most leszállt állattjáról.

Anyos Lőrinc a falnak dőlve állt. Ugy dőlt a falnak, olyan fáradt tunyán, mintha nem is a város falának azon a kis darabján akart volna megtámaszkodni, amelyik a hátát fődte, hanem az egész nagy királyi városban. Kassán, amelyet a fal körül foglalt. Anyoson hosszú fehér köpeny volt, ezt még a császárlaktól hozta magával. Szintugy megtartotta, bársony-zekéjét, arany-osikos szűk nadrágját, hosszú eszímáját, amelynek leffentyűs füle, magasan a térd fölött kifelé fordítva alálógott és ezüstös sarkantyuját. A császár ruhájában szolgálta a nagyságos fejedelmet, akihez ma egy hónapja partolt át.

Miért tette ezt? Ezen gondolkozott most Anyos maga is... Római hitű ember volt, ettől bizvást szolgálhatta volna a osászár zászlaját... Magyar volt, de hát a többiek, édes társai, akikkel pünkösdkor még egy kupából itta a sötét bort és akik hűvek maradtak a császárhoz és akiknek testébe, ha most találkoznék velök, golyót kellene küldjön, szintén magyarok voltak... Am ő több volt magyarnál... Ő erdélyi ember volt, Enyedről való és legényke korában a tyányosan tejszerű testét az Ott vízében fűdette. Maga sem tudta, hogy került később a császáriak közé, de most visszavágyódott... Azokhoz akart jutni, akik mint ő, fiatalokorban Kolozsvárt jártak, a Mátyás király piaetérén. Erdélyi beszédet akart hallani, kemény magyar mondatokat, nem bánja azt sem, ha itt-ott oláh szó keveredik közé, vagy ha a nagyságos fejedelem táborában a szász önkéntes

vitézek Isteránus lelkészével találkozik... Csak Erdélyből legyen az is...

Valóban Erdély volt az, ami miatt hársfa-illatos tavaszi éjszakán Anyos Lőrinc könnyű szívvel lovagolt át egyik táborból a másikba Erdély felé. A föld hűs, st, az Ott vize, az Hargitta hava, a gyümölcsfák, amelyek ott sem különbek, tán ösztövérebbek, szegényebbek is, mint Magyarországon? Az enyedi magos vár, amelynek fokáról átal lehet látni egész Alsó-Fejéren, ki messzire, az egyik oldalon Felvipeig, a másikon Gyéresig.

Lőrinc lehunyta a szemét.

Enyed... mondta halkán maga elé ahnyatatosan, mint az imádságnak kezdő vagy végző szavát szokták.

A lába reszketős hideg let a sok vértől, ami most gyors áradásban szökött. föléle a szive kölé és Lőrinc egy nevet suttozott.

Takács Mária...
 Látta Máriát... Este van és most nyílik az enyedi utcán a piros bádogtetejű ház ablaka. Cserepes piros, sárga és kék virágok között megjelenik Mária arca... Szűzi szemének zöld csillogása a távolba küld fényt, kis keze, amelyik fölött a csukló olyan vékony, hogy minden keztyü ráncot vet rajta, a virágok levelet cirógatja két oldalról is, a levelek külső, belső felét is, a tiszta nyaka lágy elefántcsontként fehérlik, a keblén, a csipkevarrottas ing alatt, (ha igaz) írásos levél melegszik édes pühán. Most mennek arra a legények, az Utrechtből jött protestárs leviták, fiatal diákok Ko-

zetiségekkel tárgyalásokba kezd: akkor veszélyben a nemzet, veszélyben a nép, a magyarság, a proletariátus, az állameszme és a demokrácia.

Véget ér a sajtó-vita.

(A képviselőház ülése.)

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, január 21.

Az ellenzék ugylátszik elkészült erejével és nem tud több szónokot állítani. Valószínű tehát, hogy a sajtótörvény általános vitája holnap véget ér. Az ellenzék részéről valószínűleg Andrássy Gyula gróf mondja a záróbeszédet. Legutóbb Károlyi Mihály gróf elnöklésével bizalmas konferenciát tartottak az ellenzéki pártok vezetői, amelyen a részletes vita taktikájáról beszélgettek. A konferencián abban állapodtak meg, hogy az ellenzéki képviselők a javaslat minden egyes szakaszánál érdemleges módosításokat adnak be. Ha pedig Tisza az ellenzék módosításait nem venné figyelembe, vagy összekapcsolatná a szakaszokat, akkor az ellenzék minden egyes tagja részt vesz a részletes vitában és minden ellenzéki képviselő módosításokat fog benyújtani. Azt hiszik, hogy így is sikerül a vitát négy hónapig elhuzni.

Ma, az általános vita utolsó napján teljesen szürke, unalmas volt az ülés, amelyről részletes tudósításunk a következő:

(A koalíciós sajtóreform dicsérete.)

Beöthy Pál elnök háromnegyed tizenegy után nyitja meg az ülést. Az elnöki előterjesztések után áttér a Ház a napirendre: a sajtójavaslat tárgyalásának folytatására.

Eszterházy Mihály gróf nemcsak a napirenden levő javaslat ellen szólal föl, hanem az ideges sietség ellen is, amellyel a munkapárt az ily fontos reformjavaslatokat akarja intézni. A sajtóreformra, szerinte, csak azért van szükség, hogy a sajtó többé ne kellemetlenkedjék a kormányt. Horvátországban is liberálisabbak a sajtótörvény rendelkezései.

Polónyi Dezső: Csak a román lapok irhatnak, amit akarnak!

Eszterházy Mihály gróf: Igaz, hogy a koalíció is készített egy sajtóreform-tervezetet, de abban minden oly intézkedés, mely a szabadságnak korlátokat szab, a független bírósá-

ságokra van bízva és nem a politikai vagy autonóm hatóságokra, mint a napirenden levő javaslatban. A terjesztés kérdésével kapcsolatban szóba hozza, hogy sajtótermékek elárú itásával csak 18 éven felüli egyének foglalkozhatnak; ennek az intézkedésnek nincs semmi értelme.

Végezetül Tisza István gróf személyével foglalkozik; Tisza, úgy látszik, magára nézve is alkalmazni akarja azt a jogelvet, amit Angliában a királyra alkalmaztak, és a mely szerint „a király nem követhet el semmi jogtalanságot; azaz, amit a király tesz, az mind jogos dologgá válik. Tiszával szemben a munkapártban senki se nyilváníthatja a maga akaratát másutt, mind legföljebb csak a végrendeletben. A javaslatot nem szavazza meg.

(Sajtóvita — a nemzetiségi kérdéstről.)

Gedeon Aladár azt óhajtja, hogy ha Tisza kibékült már a horvátokkal és a románokkal, béküljön ki végre a magyarokkal is. Majd a választásokról kezd beszélni.

Lázár István gróf elnök figyelmezteti a szónokot, hogy a tárgytól eltérni nem szabad.

Gedeon Aladár: Azt akarom kifejtetni, hogy a munkapárt nem helyesen választotta meg az időpontot a sajtóreform tárgyalására. A munkapárt a nemzetiségi vidékeken szerezte mandátumait, míg az ellenzék a magyar vidékeken.

Elnök ismételtén figyelmezteti a szónokot, hogy térjen a tárgyra, mert különben megvonja tőle a szót.

Gedeon Aladár arról beszél, hogy az 1848-ban eltörölt cenzurát újra behozza a napirenden levő sajtójavaslat, sőt a jövőben nemcsak a hatóság, hanem a nyomdász is gyakorolhatja a cenzurát. Miután ugyanis sok cenzurán megy át egy sajtótermék, igazán fölösleges a terjesztést még külön is korlátozni.

(Végnélküli szóáradat.)

Bikády Antal: A törvényjavaslat indoklását, amely a sajtóbarát álarcait öltötte magára, megcáfolja a rendelkezés rész. Hibáztatja a szónok, hogy a javaslat oly nagy hatalmat ad a közigazgatási hatóság kezébe, hogy a kolportázst bármikor megvonhatja. A közigazgatástól senki sem kívánhatja, hogy értsen a sajtóhoz.

Elnök negyed kettőkor szünetet rendelt el, mely után Bikády Antal folytatta beszédét. Először a kauói-szakasszal foglalkozott, majd a helyreigazításra vonatkozó intézkedéseket kritizálta. A november 18-ika utáni esemé-

nyeket említette, mikor Tisza a parlamentet feloszlatta.

Lázár István gróf elnök itt közbeesegített és figyelmeztette a szónokot, hogy maradjon a tárgynál.

Bikády erre két órákor befejezte beszédét.

A következő szónok, Ábrahám Dezső azt igyekszik kimutatni, hogy a sajtójavaslat mellett a tisztességes kapacitációnak egyszersmindkorra vége lett. Inkább azt ajánlja a kormánynak, hozza be az előzetes cenzurát, így legalább a szerkesztő, a lapkiadó és a nyomdász biztosítva lesz minden kártérítési igényrel szemben. Ábrahám Dezső öt órákor fejezte be beszédét a Ház ezután áttért az interpellációkra. Erről külön cikkben írunk.

Hamis vád egy közjegyző ellen.

— Megvásárolt tanuk egy királlysértési pörben. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Szeged, január 21.

Popovics Aurél dr. törökkanizsai királyi közjegyző éveken keresztül ellenséges viszonyban élt Bruder Minály 43 éves háztulajdonossal és ennek feleségével, Jovanovics Melániával, aki nagyvagyonú hölgy Törökkanizsán. A közjegyző Bruderéktől földet bérlet, a melyre szerződést kötöttek. Bruderék mindenáron idő előtt szerették volna a bérletből kimozdítani a közjegyzőt, aki azonban ragaszkodott az írásos szerződéshez.

Bruderék erre más uton próbálkoztak. Kápóra jött nekik 1913. elején a balkáni háború és mivel tudták, hogy Popovics Aurél szerb származású, mindenképen királlysértési pörbe akarták belekeverni. A múlt év január 28-án a házaspár arra akarta rábírní Nagy Sándor 34 éves uradalmi cselédet, a közjegyző alkalmazottját, hogy vallja a következőket: Mikor Bruderék Popovics közjegyzővel a bérlet miatt veszekedtek, Nagy Sándor hallotta, hogy a közjegyző ezt a kijelentést tette: „Kirugom magukat a királlyal együtt. Itt nem fognak sem maguk, sem a királyuk uralkodni, mert itt nemsokára szerb királyság lesz.”

Ezért a vallomásért száz koronát ígértek Nagy Sándornak, a ki két felől is hasznot akarván huzni e dologból, az egész esetet el-

lozsvárról, ott a megye ispánjának fia, amott a kevély orvos, aki kabátja ujján esipkét hord, amint ezt Hollandiában látta, ahol diák volt és a nyakán, a széke hosszú haja alatt, bodrozott, kemény, fehér vázongallért... Fialat szabadságot katonatisztek is sétálgatnak a lyányos házak ablakai alatt és a esatákbán nyert könnyű sebekkel dicsekszenek... Vajjon szóba áll velök Mária?

Kemény kattogással, éles csördüléssel röpültek a kis kockák, amelyekkel az őrtálló katonák játszottak... Lőrinc felkapta fejét. Szeretett volna közbük állani, lenni, hogy a piány ut, amelyet a röpülő kocka katonakéztől aisakos kalpakig tess meg — örvényt csapva maga körül — a levegőben, melyik vitéz pénzének fogyását, melyikének gyarapodását jelenti... Ezüsthuzások — ma fizették őket ki a főstrázsán — is röpödtek a kőcokák mellett... És az apró ezüst olyan különösen csengett az apró kocka kövön. Lőrinc a kettő összecseengésében most hallani vélte a Mária hangját, amint esztendő előtt, szomorú bucsuzásakor mondta neki:

— Várok magára Lőrinc... és ha a golyó nyomorékká lövi, amitől Isten megóvja, akkor is hű leszek magához...

Hű maradt hozzá. Lőrinc... bár semmi bizonylata nem volt rá — ezt tudta, hitte, érezte. Már nem is tartott sem a kevély orvostól, sem az ispán fiától, sem a nyegle hadnagyoktól. Bizott a leányban, csak ott szeretett volna lenni nála, a közelében, mellette. A szemét akarta látni, a kezét fogni és a Mária szép fejét, gömbölyű is hegyes állát, gyengéd erővel a szívé-

hez szorítani. Épen ma este akart ott lenni, piros muskátli szagát szívni. Máriát cukorbanfőtt török rózsalevével kinálni, jövődó tervekről beszélni és mig őt karjában tartja, az egész világot mosolygva szánni... Még egyszer akarta érezni a leány ujját, amint homlokát cirógatja szűz szendén, épen úgy, mint a virágok levelét...

A katonák most abba hagyták a játékot. — Még messzire vannak, Borsóban — mondta az egyik, Nagy Sámuel, aki mint a neve is mondja evangéliumi hittű ember volt...

— És ha idejönnek, akkor vissza is kergetjük őket a Dunáig — hagyta rá Magyar Imre, a strázsamester, aki valamikor a fejedelmeknek volt szolgálattevő inasa...

— Nem a Dunáig, Bécsig kurgatjuk őket, vissza a császárhoz — legénykedett Baczi Sanniszló kövitéz, aki Sárosból érkezett, a tót vidékről, hogy a fejedelem zászlaja alatt harcoljon. Volt az egész őrségen az egyetlen, aki nem erdélyi ember.

Azután nem beszéltek. A zászlót nézték unott tisztelettel, szemük a csillagok között kereste a szerencsét, amire harcoss férfinek mindig szüksége van; egyikük abrakos tarisnyával kínálta a hadnagy lovát, aki már mind a vézna fűvet lelegelte maga körül...

— Lakjál jó pajtás...

— Anyos Lőrinc nyitott szemmel bámészkodott maga elé. Koblét most édes hasogatással járta által a kívánczóság. Megint Máriát látta maga előtt. Nem tudott, nem is akart szabadulni a boldog — fájó látomástól, kis urnójének képétől, amelyik benne lakozott, valahol az

agya mögött és onnan vetődött ezer szín csillogásával, ezer fény sugárzásával a minden másra vak szemé elé, hogy azután szenvedéssel szálljon le melyre, a vágy-röpdős szivre... Seeme, szive őt látta, füle, szive őt hallotta, egykori szavakat, szavaknak felét, a hangot, amivel akkor azokat a szavakat mondta és ami megmaradt. Mintha minden erre az estére maradt volna meg... Lőrinc hadnagy lehuzta mindkét kezéről a bőrkestyűt. Egyik kezével a másikat simogatta. Gondolta Máriáé, az ő kis, lágy, édes keze...

A katonák most hirtelen erős szájjal, nagyot dobbantva a földön, összekapták bokájukat. Tiszti lovas közeledett... Kocs Albert volt, hadnagy a Berceányi-cserebpan. Lőrinc csak most ösmert rá, hogy megállt előtte a fővas hadnagy, akinek testén kék mente feszült szoros simogatással. Szép halovány kék színe volt a mentének, olyan kék, amilyent csak kora reggel látni, amikor a kivilágosdó ég seíne egybetolyik a tiszta patak vizének színével... Lőrinc földire ösmert a kék lovasban. Ényedi volt az is.

— Adjen Isten Lőrinc! Te is itt vagy nálunk... Hallottam már hírét, hogy átjöttél hozzánk a császáriaktól.

— Atjöttem... Adjen Isten, Albert.

— Jól tetteid, hogy átjöttél az Isten sagitsen — és Albert fehér, leányos fogcsora vidáman mosolygott a boldogságtól könnyű ajak mögött.

— Éjszakára betérsz Kassára? ... Beesgedünk a kapun, ha úgy kívánod — mondta Lőrinc.

mondotta a közjegyzőnek, a kitől hallgatás fejében száz koronát akart kizsarolni. A közjegyző azonban nem adott pénzt, hanem följelentette cselédjét zsarolás kísérletéért, a Bruder-házaspárt pedig hamis tanúzásra való rábírásért.

A nyomozás során kiderült, hogy a Bruder-házaspár egy Ibori Illésné nevű törökkanizsai asszonyt is megkörnyékeztet, hogy hamisan valljon Popovics közjegyző ellen. Annak idején a Bruder-házaspár vádaskodására a csendőrök csaknem letartóztatták a közjegyzőt.

A nagyikindai törvényszék a múlt év szeptember 4-én a Bruder-házaspárt fejenként egy hónapi, Nagy Sándort zsarolás kísérletéért nyolc napi fogházra ítélte. Felebbezés folytán kedden került ez az érdekes bűnpör a szegedi tábla elé, ahol Bruderék már mint szabadkai lakosok jelentek meg. A tárgyaláson azzal védekeztek, hogy az inkriminált kifejezést Popovics dr. valóban használta. A tábla szintén megállapította a bűnösségüket, megváltoztatta az első bíróság ítéletét és a Bruder házaspár büntetését fejenként tizennégy napi fogházra szállította le, míg Nagy Sándor büntetését jóváhagyta. Az elítéltek semmisségi panaszt jelentettek be.

Miniszterek a királynál. Budapestről jelentik: A Bud. Tud. jelenti, hogy Sándor János belügyminiszter, Harkányi János kereskedelmi miniszter, Balogh Jenő igazságügyminiszter pénteken Bécsbe utaznak és szombaton tíz órakor kihallgatáson jelennek meg a király előtt, hogy letegyék a titkos tanácsosi esküt. Bécsből jelentik: Jankovich Béla vallás és közoktatásügyi minisztert a király ma déli tizenkét órakor magánkihallgatáson fogadta. A miniszter öt órakor utazott vissza Budapestre.

Milyen lesz a sajtó-form részletes vitája. Budapestről jelentik: Az utóbbi ülésen látható volt, hogy a sajtóvita legközelebb véget fog érni. Értesülésünk szerint az ellenzék holnap, de legkésőbb holnapután befejezi

— Köszönöm pajtás, — szolt ártatlan hetykeséggel Albert. — Nem térek be... Tovább utazom még éjszaka is...

— Sürgős a dolgod — vélte Lörinc.
— Sürgős, nagyon. Három hétre szabadságot kaptam a főkövartélymestertől, generális Bercsényi Miklóstól. És most sietek...
— Hová sietesz?
— Hová sietnék hát? Haza!
— Haza?
— Oda, Enyedre... Mit üzensz?
— Enyedre még...
— Egy hét múlva ott akarok lenni.
Lörinc nem tudta mit cselekszik.
— Enyedre! — csak ennyit ordított a fájdalomnak szörnyű bögésével, hitetlen kétkedéssel, vad haraggal, nagy csapástól fájón megütve...

Azzal már ott is termett a kék lovas mellett. Két kezének emberfölötti indulattól határtalan erejével kiemelte őt nyergéből, a földre gyurta, a császáriaktól magával hozott kardját éles hegygyel annak szívébe verte. Azután, mintha pózna lett volna, rátámaszkodott a kardjának markolatára. Alul a kard az üveges szemű kék lovasnak holt szívébe süppedt, süppedt, mint az eső utáni térszéken puha földbe. Lörinc kevélyen állt, a szemét lehunyta, ajkán az indulat tájtéka szivárványszerűen játszott, mint a szappan habjából fúvó buborék.

A katonákat fogva tartotta a döbbenet. Csak Magyar Imre, a strázsamester, merészkedett elő.

— Hadnagy ur — mondta szinte alázatos hangon. — Tudja-e, hogy kuruc testvért ölt?

az általános vitát. Ma a függetlenségi pártkörben értekezlet volt, melyen a sajtójavaslat részletes vitája felett tanácskoztak. Az értekezleten, melyen Vázsonyi Vilmos és Székely Ferenc is részt vettek, elhatározták, hogy minden szakaszhoz hozzászólnak, anélkül, hogy a házszabályszerű határokat túllépnék.

Nemzetiségi panaszok.

(Horvát, román és rutén kérdés. — Érdekes interpellációk a képviselőházban.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, január 21

A képviselőháznak ma interpellációs napja volt és talán semmi esodálatos nincsen abban, hogy a nemzetiségi kérdések elintézésének napjaiban — még friss a horvát béke, a román megegyezés pedig épen érik — az interpellációk és válaszok is nemzetiségi ügyekkel foglalkoztak. A horvát sajtó kaució nélküli politizálása, a máramarosi rutén-pör, ennek kapcsán a román paktum: ezek szolgáltatott anyagot a délután öttől este nyolcig tartó interpellációs ülésrésznek és hogy az ellenzéki okvetlenkedés még az interpellációk sorából se maradjon el: egy ellenzéki képviselő sérelmet igyekezett kifacsarni Hédervári Lehel mentelmi ügyéből, amelyet Gerő századossal ismert esete miatt tett.

Koalíciós alkotás a horvát sajtójog.

Amikor délután öt órakor a Ház áttért az interpellációkra, először

Balogh Jenő igazságügyminiszter válaszol Polónyi Géának a horvátországi sajtóviszonyok tárgyában beterjesztett interpellációjára. Bocsánatot kér mindenekelőtt, hogy az interpellációra a delegáció ülésezése miatt csak most válaszolhat. Tudomása van arról, hogy Horvátországban a sajtó kauciót eltörölték. Ez az intézkedés azonban a magyar képviselőházra prejudikáló hatással nem lehet, mert ha igen, akkor elsősorban arra a kormányra volna, amely 1907-ben kormányon volt, mert Horvátországban akkor csinálták meg ezt a törvényt. Kérde, miért lenne ő köteles a jogegység kérdését figyelembe venni a horvát autonóm törvény rendelkezéseivel szemben. A magyar sajtójavaslatnak a kaucióra vonatkozó rendelkezését praktikusság szempontjából nem vonja vissza. Az időszaki lap ma már fizet s csak a kaucióval látja garantálva a kiadó vagy nyomdatulajdonos bizonyos tekintetben való felelősségét. Ha csupa Kemény Zsigmondok, Szalay Lászlók, Szemere Bertalanok állnának a lapok élén, akkor más volna a helyzet.

Polónyi Géza az igazságügyminiszter szavaira kijelenti, hogy meggyőződése az: a sajtójavaslatot mai formájában nem lehet szavazás alá bocsátani. Szóvá teszi, hogy Tisza István gróf Zágrábban horvát nyelven beszélt a horvát politikusokkal s ebből az következik, hogy Zágrábban nem szívesen hallgatták volna, ha magyarul beszél (Nagy mozgás mindenfelől.) Felszólítja a többséget, a javaslatot úgy szövegezzék meg, hogy később a horvát képviselők elő ne állhassanak azzal az érveléssel, hogy a javaslatot nélkülük szövegezték meg. Az igazságügyminiszter válaszát nem veszi tudomásul.

Balogh Jenő igazságügyminiszter tiltakozik az ellen, mintha a kormány valamely jogot fel akarna adni.

Rutén pör — román béke.

A Ház ezután tudomásul veszi a miniszter válaszát, majd Beszkid Antal interpellál a máramarosszigeti ruthén pör tárgyában. Kijelenti, hogy bejárta Európa nagy részét, de

olyan nyomorult állapotokat sehol sem talált, mint a rutének között. A Máramarosban lévő közigazgatás mellett nem is esodálkozhatik azon, ha a nép elégedetlen. A most folyó párre vonatkozólag kifogásolja a delegált bíróságot, amely a ruthén népet nem ismeri.

Tisza István gróf válaszol az interpellációra. Nem imputál szándékosságot az interpellálóknak, de amikor tulrikító színekkel ecseteli a ruthének helyzetét, nem gondolta meg, hogy azoknak tett szolgálatot, akik ezt a pört felidéztek. Máskülönb kijelenti, hogy ő semmiféle beavatkozást, vagy nyomást a bíróságra gyakorolni nem akar ez ügyben.

Felkiáltások baloldaltól: Meg van az oláh paktum?

Tisza: István gróf kijelenti, hogy remélhetőleg már legközelebb abban a helyzetben lesz, hogy a románokkal folytatott tárgyalások minden részletét feltárhassa. Nem paktálni akar, hanem a nemzetiségi politikuskat akarja megszerezni a magyar politikának. A ruthén pörre vonatkozólag ismételtén kijelenti, hogy nem hajlandó a bíróság jogos hatáskörébe beavatkozni, ambátor a rutén nép iránt a legnagyobb jóindulattal viseltetik. Kéri választásának tudomásulvételét.

Beszkid, Antal tiltakozik az ellen, hogy az ő jóhiszeműségét kétségbe vonják, mire a miniszterelnök kijelenti, hogy ezt nem is akarta megtenni. A Ház ezután a miniszterelnök választását tudomásul veszi.

Hédervári mentelmi ügye.

Bottlik István interpellál ezután azért, mert a mentelmi bizottság öt hónapig télen volt a Gerő százados által inzultált Hédervári, Lehel mentelmi ügyében, s a hatodik hónapban olyan intézkedést hozott, amely a legkevésbé bizonyítja azt a szándékát, hogy az ügyet véglegesen le akarná tárgyalni. A bizottság fél évnél tovább se nyult olyan kérdéshez, amely a képviselők immunitásába vág. Gerő kardja nemesak Hédervárit érte, hanem az egész Ház, mert egy képviselő immunitása se biztos most már. Két mentelmi deliktummal állunk szemben.

Beöthy Pál elnök kijelenti, hogy az ügy a mentelmi bizottság előtt van, tehát a kérdésnek elébe vágni nem lehet.

Tisza István gróf válaszolva hangsúlyozza, hogy az ügy érdeméről nem kíván nyilatkozni, véleményét majd a kérdés letárgyalása után mondja el. A mentelmi bizottság az ügyben teljesen önállóan jár el, de befolyásolni úgy se tudja senki. Az ügy elintézését nem óhajtja senki nálánál jobban, a mentelmi bizottság valószínűleg rövid idő alatt el is fogja intézni. A Ház a miniszterelnök választását tudomásul vette.

Székely Ferenc interpellál ezután a petrozsényi főszolgabírónak a „Bányász” című lap ellen elkövetett visszaélései tárgyában, Novák János pedig kérte interpellációjának elhalasztását.

A Ház ülése este nyolc órakor ért véget.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	
mellékállomás	— 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— 151

A köztivü milliomas családja.

— Halálba kergette a gyermekeit. —
Távirati tudósítás.

Moszkva, január 21.

Az egész várost izgalomban tartja az a borzalmas családi dráma, amely orosz újév napján történt Putisev milliomas kereskedő családjában. A dúsgazdag kereskedő fia és menyje megmérgezték magukat s mielőtt orvosi segítség érkezhett volna, meghaltak. A milliomas családjában ez már nem az első öngyilkosság. Hat esztendővel ezelőtt a legidősebb fiú, később egy leány, most pedig a második fiú menekültek apjuk üldözése elől a halálba.

Putisevet városzerte ismerik különösképp. Rendkívül fukar, garasoskodó ember, aki magára ugyszólván egy fillért sem költ esztendőszámra. Legidősebb fiának, aki Moszkvában békebíró volt, néhány száz rubelnyi adóssága volt. Putisev nem akarta őket kifizetni, mire a fiú agyonlőtte magát. Tizenhete esztendővel ezelőtt a legidősebb leányát a milliomas kitette az utcára s arra akarta kényszeríteni, hogy a testével kereskedjék. A leány erre arzénal megmérgezte magát. Kiseb- biki fia karácsony táján megnősült. Szegény leányt vett el. Mikor Putisev megtudta a házasságot, fiát kiutasította a házából. A fiatal Putisev egyetlen fillér nélkül került az utcára néhány napos feleségével. Kétségbeesésében öngyilkossági kísérletet követett el. Magára lőtt, de csak könnyen sebesítette meg magát. Apja erre egy szolgálóval ötven rubelt küldött a kórházban fekvő fiának. A fiatal Putisev felesége ezen annyira felháborodott, hogy az ötven rubelon egy koporsót vásárolt s azt küldte el ajándékká apósának.

A milliomas a rendőrségre sietett és feljelentette a fiatal asszonyt, aki mielőtt eltoztak volna, megmérgezte magát és meghalt. A kórházban fekvő férje, mikor megtudta felesége halálát, egy őrizetlen pillanatban szintén öngyilkossá lett.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi autonom kath. kör köznevelődési előadásai sorozatában ma Lindner József fizikai kísérleti előadása került volna sorra, azonban közbejött akadályok miatt ez az előadás elmaradt és Bóka József pénzügyigazgató fejezte be egy régebben kezdett előadását, majd áttért mai tárgyára az emberiség őskorszakának ismertetésére. Az őskorszakok társadalmi jelenségeivel és embereinek életmódjával foglalkozott előadásában, melyet a jelenlevő hallgatóság tetszéssel fogadott.

(*) Érdekes kísérletek bemutatása a Kölcsey-egyesület felolvasásán. Vasárnap, január 25-én délután 5 órakor dr. Eötvös Lóránt báró tart a Kölcsey-egyesületben felolvasást a föld mágneses vonzásáról, és a földkéreg szerkezetéről. Az előadást a szebbnél szebb és megkapó kísérletekkel illusztrálja. Az egyesület ezután figyelmezteti tagjait, hogy a felolvasásra csak az 1914. évi tagsági igazolványok érvényesek, melyek a kulturpalota könyvtárában válthatók be. Nemtagoknak egy korona a belépődíj. Diák-jegy negyven fillér.

(*) Alkoholellenes nagygyűlés a kulturpalotában. Az alkoholellenes egyesületek országos ligája és az aradi munkásbiztosító pénztár 1914. január 25-én, vasárnap délután fél 3 órakor a kulturpalota dísztermében nagygyűlést tart. A gyűlés tárgya az alkoholkérdés ismertetése és agitáció keresnek és italmérések vasárnapi zárvarlása érdekében. Előadó

Kristóf Domokos, a Liga kiküldöttje. Belépődíj nincs.

(*) A Vörös Kereszt Egyesület rendkívüli közgyűlése. Ma, csütörtök délután 4 órakor tartja a városháza tanácstermében az aradi Vörös Kereszt Egyesület rendkívüli közgyűlést, amelyen a megüresedett elnöknői tisztséget fogják betölteni. Tekintettel az egyesület tagjainak nagy számára, a vezetőség külön meghívókat nem bocsátott ki, hanem ezuton kér., hogy az egyesület tagjai okvetetlenül jelenjenek meg a fontos gyűlésen.

Az ujnök-igazgató szerződése.

— Megcáfolt híresztelések. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 21.

Megirta az Aradi Közlöny, hogy az államvasutak elnök-igazgatója, Marx János valószínűleg belső titkos tanácsos lesz és mint excellenciás ur nyugalomba vonul. Utóda Tolnay Kornél lesz, akinek kinevezése befejezett tény. Egy fővárosi estilap ma azt írja, hogy az ujnök-igazgató kinevezése körül bonyodalma várható és az sines kizárva, hogy miniszterválság lesz, mert Teleszky János pénzügyminiszter ellentétbe jutott a miniszterelnökkel és kereskedelmi miniszterrel.

Az említett lap ezután részletesen elmondja, hogy értesülése szerint mi a nézeteltérés oka. Huszonnégyezer korona volt eddig az államvasutak elnökigazgatóinak a fizetése. Ludwigh Gyula, Tolnay Lajos, Marx János, valamenyien ilyen fizetéssel vezették az államvasutak ügyeit. Tolnay Kornél, akit Harkányi János báró kereskedelemügyi miniszter szólított fel ez állás elfoglalására, a villamosstróznél és egyéb vállalatoknál viselt nagy jövedelmező állásait csak úgy volt hajlandó elhagyni, ha kellő módon kárpótolják érte. Harkányi János báró szerződést kötött Tolnay Kornéllal évi 88000 korona fizetéssel és ezt a szerződést tíz évre kötötték meg.

A minisztertanácsban, ahol a szerződést és kinevezés ügyét peraktuálták, Teleszky elnevezte volna ezt a nagyobb fizetést és álláspontjához állását kötné. Az estilap szenzációs közlése rövid ideig maradt szenzáció. Már ma délelben rácafolt a hírre Harkányi kereskedelmi miniszter, akit figyelmeztettek arra, hogy Tolnay kinevezéséről írják a lapok.

— Ma még nem nyilatkozhatom — mondta a kereskedelmi miniszter. — Legközelebb, valószínűleg már a holnapi nap folyamán hivatalos kommunikét adok ki, amely részletesen információkat ad erről a kérdésről.

— És a találgatások, melyeket e kérdésben közölnek?

— Holnapig csak méltóztassanak találgatni! — válaszolta mosolyogva Harkányi János báró.

Az ujnökigazgató kinevezésével kapcsolatos miniszterválságról szóló hírt különben ma este a Bud. Tud. illetékes helyen kapott felhatalmazás alapján a legenergikusabban megcáfolta.

Hogy a fővárosi lap híre mennyire távol áll a valószínűségtől, azt a várható elnökigazgató változás előzményeinek ismerősei jól tudják. Tolnay Kornélt ugyanis Harkányi János báró kereskedelmi miniszteren kívül éppen Teleszky János pénzügyminiszter látja legszivesebben új méltóságában, mert a pénzügyminiszter épúgy hosszú évek óta ismeri, figyelemmel kíséri Tolnay Kornélt zseniális és óriási munkásságát, amelyet az ilyen vezetőt kívánó államvasutaknál nagy eredménnyel fog érvényesíteni az ujnökigazgató.

TÖRVÉNYKEZÉS

§ Visszavont panasz. A mult esztendő augusztusában nagy feltűnést keltett a szófiai Banque Generale de Bulgarie egyik magyar hivatalnokának, Szegfű Lajosnak a dolga. Az újságok a rendőrségi eljárás adatai alapján részletesen ismertették az esetet. Huszezer korona eltűnéséről volt szó és a rendőrség Szegfű Lajost sikkasztás miatt előzetes letartóztatásba helyezte. A vizsgálóbíró ebben az ügyben, miután a bank panaszát visszavonta, most a következő végzést hozta: Sikkasztás büntetése miatt Szegfű Lajos ellen folyamatban lévő bűnpörben az eljárást a B. P. 128. §. alapján megszüntetem. A magánindítványra jogosult Banque Generale de Bulgarie sértettét a B. P. 482. §. alapján kötelezem, hogy 45. korona eddig fölmerült bűnügyi költséget 15 nap alatt végrehajtás terhével a budapesti királyi ügyészség pénztárába (V. Markó-utca 27. l. 12.) fizesse be. Indokok: Az eljárást azért kellett megszüntetni, mert a magánindítvány visszavonása után a királyi ügyészség a vádat elejtette. A költségekben való marasztalás a főlhívott törvényszakaszon, alapszik. Budapest, 1914. január 17. Margalits dr. s. k. vizsgálóbíró.

Amikor a szófiai bank feljelentése annak idején nyilvánosságra jutott, az eset nagy feltűnést keltett Aradon is, de már akkor voltak igen sokan, akik nem hittek a Szegfű ellen emelt vádak alaposágában. Aradon ugyanis egészen más embernek ismerik Szegfű Lajost, semhogy feltehető lett volna a törekvő emberrel, aki kishivatalnokból szorgalommal és energiával küzdött föl magát vezető állásba, hogy a feljelentésben foglaltakat elkövette volna. A vizsgálat adataiból azután kitűnt, hogy nem százazrekről; hanem kisebb értékű bonnokról volt csak szó és Szegfű Lajost itt sem terhel mulasztás vádja.

§ A hadititok. Szegedről jelentik: Alexievics Demeter, az Ujvidéken megjelenő Zasztava szerb napilap belső munkatársa a mult év március 21-én Demonstráció Montenegró ellen című cikkében megirta a bécsi lapoknak Pólából vett jelentése alapján, hogy több osztrák és magyar hadihajó elvitortlázott. A közleményt a szegedi ügyészség nyomtatvány útján elkövetett fegyveres erő ellen való véttség címén inkriminálta, mivel 1912. november huszonegyedikén a kormány megtiltotta az ilyen hírek közlését. Alexievics Demeter kedden került a szegedi esküdtészek elé. Azzal védekezett, hogy a cikket a Pester Lloydból vette át, a mely a kormány félhivatalosa. Ennek igazolására kérte Tisza István gróf miniszterelnöknek és Barát Arminnak, a miniszterelnökségi sajtóiroda főnökének kihallgatását. A védő kérte annak a megállapítását, hogy a cikk megjelenése idején a hadihajók még nem indultak el Pólából. A bíróság ezután azt a meglepő döntést hozta, hogy elrendelte a bizonyítást a védő által kért körülményre és a tárgyalást elnapolta.

§ Hazárdjátékért elítelt klubvezetőség. Budapestről jelentik: A büntetőjársbíróság tárgyalta a Józsefvárosi Szabadpolgárok Körének tiltott szerencsejáték-ügyét. Ebben a klubban is vigan folyt a bakkara, s a pinka gazdagon jövedelmezett a bérloknek, mindaddig, míg a rendőrség szét nem ugrasztotta a játékbarlangot. A bíróság Kiss Kálmán elnököt és Mayer P. Pál, Vajda Józsefet és Kális Sámuel vezetőségi tagokat fejenként százötven-százötven korona pénzbüntetéssel sújtotta. Bartok Ferenc dr. ügyész megbízott az ítélet súlyosbítása véget felebbezást jelentett be.

Szőkevény önkéntes.

— Joghallgató a nagyváradi katonai fogházban. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Nagyvárad, január 21.

A nagyváradi vár egyik sötét zárkájában megfeketedett fapriccsen vasárnap óta egy intelligens fiatalember, egy egyéves önkéntes ül szomorú fogságban. Az önkéntest vasárnap délelőtt szállították be a vár fogházába a csendőrök, akik mint szőkevényt Orosházán fogták el.

Nagyvárad háziezredének, a 37. gyalogezrednek, amely a törzsével és három zászlóaljával ezidőszerint Bécsben állomásozik, ebben az évben körülül harminchat egyéves önkéntese van, akik mindannyian a bécsi zászlóaljakhoz vannak beosztva, minthogy az önkéntes-iskola is ott van. Október elsején vonult be egyévi szolgálatra W. J. joghallgató, egy biharmegyei születésű fiatalember, aki kezdettől fogva hangoztatta, hogy nem neki való a nehéz katonai élet és nem bírja a szolgálatot. A test- és fegyvergyakorlatokat reggelenként nem tudta előírás szerint végezni, ezért az oktató altiszt folytonosan zaklatta.

Az érzékeny lelkű, sőt kissé ideges fiatalembert főként ez keserítette el nagyon. Az iskolában szorgalmas volt, az iskola parancsnoka, Richter Nándor főhadnagy eléggé meg is volt vele elégedve, csupán a gyakorlótéren nem volt jó katona.

Még decemberben történt, hogy bajtársainak a 2. századnál, amelyek állományába tartozott, nagyon panaszkodott:

— Nem bírom tovább — mondta — egyenlővöm magamat, vagy megszőköm.

Barátai vigasztalták az elkéseredett fiatalembert, aki végre is egy nagyon meggondolatlan tette szánta el magát. December 18-án este kimaradási engedélyt kért reggel öt óráig. Azonban másnap reggel nem tért vissza a bécsi X. kerületi kaszárnyába, sőt egész nap nem jelentkezett. Nyilvánvalóvá lett, hogy W. J. megszökött és az ezredparancsnokság elrendelte körözését. Megkeresték a bécsi Polizeidirekciont, a budapesti államrendőrséget és a nagyváradi rendőrséget, hogy a megküldött személyleírás alapján kutassanak a szőkevény önkéntes után. A fővárosi államrendőrség a személyleírást közölte a vidéki rendőrségekkel és a csendőrségekkel.

A nyomozásnak meglelt a kellő eredménye. Szombat délután az orosházai rendőrség elfogta és letartóztatta az egyenruhában levő szőkevény önkéntest. Vasárnap reggel aztán két csendőr vonatra ült W. J. vel és be-kísérték Nagyváradra. A vonaton és a nagyváradi pályaudvaron élénk feltűnést és sajnálkozást keltett a csendőrkézen levő urifü. A csendőrök az állomásról egyenesen a várba kísérték, ahol átadták az ügyeletes tisztnek, aki nyomban előzetes letartóztatásba helyezte és fogságba vetette.

Az ügyeletes tiszt megtette jelentését az önkéntes lezárásáról a 37. gyalogezred itteni 2. zászlóalj parancsnokságának, amely fenntartotta az önkéntes fogságát és élelmezésre a 8. századhoz osztotta be. Stoll Károly hadnagy, a 8. század ideiglenes parancsnoka tegnap délelőtt felhozatta irodájába a fogházból az önkéntest és kihallgatta. W. J. a kihallgatás alkalmával ugyanazt hangoztatta, mint Bécsben, hogy nem bírja a nehéz katonai szolgálatot és annyira el van keseredve, hogy kész az öngyilkosságra is. Kihallgatása után Stoll Károly hadnagy ismét visszakísértette a várba és az esetről a zászlóaljparancsnokság utján megtette

feljelentését a helyőrségi hadbíróshoz, illetőleg az állomásparancsnoksághoz. Henriquez János altábornagytól, a nemesszívű állomásparancsnoktól, aki humanus érzésének már számos esetben fényes tanujelét adta, függ most a megtévedt önkéntes sorsa, az ő elhatározásától függ, vajjon vizsgálati fogságba helyezik-e W. J. t és ezáltal a hadbíróshoz elé állítják-e önkéntességi jogát vesztő, vagy csak fegyelmi uton fogják-e megbüntetni.

Aradi ember sikere

Amerikában.

(Deutsch Jenő százezer koronás állása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 21.

Newyorkból érkezett Aradra egy előkelő aradi család sarjáról az az érdekes hír, hogy az Amerikai Egyesült-Államok fővárosában is számottevő és minden tekintetben érdekes pozícióba került. Deutsch Jenő, néhai Deutsch Bernátnak fia január elseje óta olyan állást tölt be, amelyet évi huszezer dollárral, a mi pénzünk szerint százezer koronával honorálnak. A világ egyik legelső pezsgőgyára, a párisi Heidsieck cég, amelynek a franciaországi Epernay-ben vannak a gyárai, ez év elejétől Deutsch Jenőt bízta meg gyártmányainak az Egyesült-Államok területén a bevezetésével és árusításával és ezért százezer koronát fizet évente.

Az érdekes ember érdekes pályafutásának eme nevezetes állomásához egy igen tekintélyes osztrák pénzintézet segítségével jutott el. Az Oesterreichische Creditbank hívta fel a pezsgőgyár figyelmét a Newyorkban élő aradi ifjura, akit a legmelegebben ajánlott a cégnek, aki eddig Amerikában még nem vert gyökeret, de most az Oceánon túlra is kiterjeszti pezsgőjének elárúsítását.

Deutsch Jenő, mint azt már egy ízben megírtuk, ezélt három évvel, miután egy felső magyarországi malomnál viselt tisztviselői állásáról lemondott, Newyorkba költözött és villamosági cikket árusító üzletet nyitott. Deco gyártmányú villamos lámpákból nagy bizományi raktárt tart és rövid időn belül igen szép sikereket ért el azok terjesztésével. Érdekes momentum az is, hogy üzletében körülbelül tíz, Aradról és Temesvárról elszármazott alkalmazottja van. A finanszírozó bank tudomást szerzett Deutsch üzleti tevékenységéről és mikor a múlt évben Bécsben személyesen is bemutatkozott az igazgatónak, felvetődött az az eszme, hogy a Creditanstalt, mely a francia pezsgőgyárnak az osztrák-magyar monarchia területeire a főképviseelője, figyelmébe ajánlja előkelő és tőkeerős komitensének az amerikai piac meg hódítását.

A pezsgőgyár elvben hajlandónak mutatkozott és a bécsi bank ajánlatára megbízást adott Deutschnak a szükséges előmunkálatok, tanulmányok elvégzésére. Körülbelül fél évig tartó előkészület után az üzlet létesült és a cég párisi irodájában december hónapban írta alá Deutsch a szerződést, amely évi százezer korona fizetést biztosít részére. Ő a gyár főképviseelője, reprezentátora, aki az egyes államokban szervezi az ügynököket és gondoskodik a márka bevezetéséről, megkedveltetéséről. A viszonyokkal ismerősök kijelentése szerint az amerikai versenyt tekintve ez a munka horribilis költségeket emészt meg, mert az amerikai pezsgőgyárosok reklámjainak és trükkjeinek el-lensúlyozása igen költséges valami, amit azonban a francia pezsgő megbir, mert igen jó és magas árakat lehet elérni vele.

Hogyan gazdagodik a részletes?

(Érdekes pörök az aradi járásbíróshoz.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 21.

Néhány hét óta különös pörök ismétlődnek meg az aradi járásbíróshoz. A felperes az ügyekben Sch. K. aradi kereskedő, akinek nincsen nyílt üzlete, hanem „részletre” ad el vásznat és egyéb ruhakelmét. Sch. K. nem Aradon keresi a vevőket, hanem a környéken, de úgy látszik, a közeli környéknél is jobban kedveli a messzi vidékeket. Ügynökei beutazák egész Magyarországot, sőt Horvát-Szlavonország lakói sincsenek teljes biztonságban tőlük. Az ügynökök „megkötik” az üzletet és fölveszik az aradi kereskedőtől a busás províziót. Az aradi főnök valószínűleg nem tudja, hogy ügynökei miképen kötik az üzletet. De megtudhatja, ha a saját ügyeinek tárgyalásán megjelenik. Sch. az utóbbi hetekben több ilyen „részletes” pört vesztett el. A tárgyaláson ugyanis csaknem minden alperes a következő érdekes tényállást adja elő:

— Amig én hivatalban voltam, egy ügynök jelent meg lakásomon. Bemutatkozott és azt mondta, hogy ő Sch. K. aradi kereskedő megbízottja, kitűnő kelmeket ad el olcsón. A feleségem kijelentette, hogy távollétemben semmit sem rendelhet. Az nem baj — mondta az ügynök — ő itt hagyja a kelmeit és ha én hazajövök, beszélje meg velem a dolgot a feleségem és mutassa meg nékem a kelmeit. A feleségem beleegyezett ebbe. — Majd aztán elküldök a kelméért — szól távozás előtt az ügynök — de legyen szives és írja alá ezt a jegyzéket, amelyben ön elismeri, hogy a kelme itt maradt. A feleségem mit sem gyanítva alá-írt. Pár hónap múlva derült ki, hogy amit az ügynök aláíratott, megrendelő lap volt és 250 korona áru kelme megrendeléséről szólt. Az iv azt is tartalmazta, hogy pör esetén az aradi járásbíróshoz illetékességét a rendelő elismeri.

Az utóbbi hetekben 58 ilyen pört tárgyaltak az aradi járásbírók. A pörök közül Kell József dr. tizenkettőben jelent meg, mint a zsolnai, pozsonyi, zágrábi, kameralmoraviesi, újdombóvári alperesek képviselője. Az őt a i félrevezetett emberek ugyanis nem fizettek és Sch. K. az aláírási jegyzék alapján Aradon pörölte őket. Az imént ismertetett tényállás alapján azonban a bírók elutasították a felperest, mert bebizonyítva látták az ügynök részéről a rávasz fondorlatot. Azokat a megrendelőket azonban, akik nem fordultak ügyvédhez és nem képviseltették magukat az aradi tárgyaláson, a bíróság kénytelen volt elmacscolni.

Az ilyen ügynökök ugyanis arra számítanak, hogy a zsolnai lakosok nem jönnek el az aradi tárgyalásra és így elvesztik a pört. Az is számos esetben megtörténik, hogy a tájékozatlan alperes kiegyezik havi 10 koronás részletfizetésben, csak hogy vége legyen a sok hercehurcával járó pörösködésnek.

Orosz japán egyezség Kína ellen Párisból jelentik: A Petit Parisian jétevári tudósítója arról értesült, hogy az orosz kormány Japánnal titkos tárgyalásokat folytat egy Kína ellen irányuló szerződés megkötése tárgyában. Vladimir herceg, ki a cár képviselőjében részt vett a mikadó tiszteletére rendezett ünnepeken, legmesszebb menő felhatalmazással van ellátva a tárgyalások folytatására.

A margitszigeti milliók.

(Viharos felszámoló közgyűlés készül. Elveszett svájci pénzek.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, január 21

A Szent Margitszigeti Gyógyfürdő Részvénytársaság rendkívüli közgyűlését hirdetik holnapra és régen fenyegetett már olyan zivataros kavargás egy rosszul sikerült üzlet temetése körül, mint aminőt ez a rendkívüli közgyűlés ígér. Mint ismeretes a játékbankjával befagyott Általános Forgalmi Részvénytársaság rántotta magával ezt az alapítást is, amely négy millió korona alaptőkével és nagyszabású tervekkel indult a szigetfejlesztés útjára. Az a svájci csoport, mely félmillió koronával vett részt a Margitszigeti megalakulásában, nem nézi jó szemmel, hogy a részvénytársaság vagyona jórészt elveszett még pedig a játékbank gründolásában.

Az igazgatóság a svájci részvényesek ellen.

A kaszinó ellen a svájciak mindig tiltakoztak és most, hogy látják, hogy tiltakozásuk ellenére az Általános Forgalmi céljait szolgáló kaszinóra fordították a Margitszigeti részvénytársaság vagyonából a szükséges pénzt, följelentést tettek hűtlen kezelés miatt az igazgatóság ellen, de följelentették ezenkívül csalás és sikkasztás miatt is az igazgatóságot.

Most a följelentett igazgatóság vonakodik kiadni a svájci részvényeseknek a holnap közgyűlésre a részvényesi igazolványokat, pedig a svájci Spählinger-csoport a részvényeket már három héttel ezelőtt szabályszerűen deponálta.

Az igazgatóság azért tagadja meg a részvény-igazolványok kiadását, hogy a megkárosított részvényesek a közgyűlésen föl ne szólalhassanak. Minden jel arra vall, hogy a közgyűlés holnap botrányos lesz. A magyar érdekeltség nem akarja a felszámolást, a svájciak követelik. Ha a svájciak bejutnak a közgyűlési terembe, ott nagy viharok lesznek, mert nemcsak a felszámolást követelik zajosan, hanem a legélesebb kritikát fogják elmondani a vállalat vezetéséről.

Hová lett az alaptőke?

A Margitszigeti négy millió korona alaptőkével alakult. Ebből két milliót a Walla cementárugyár részvénytársaság jegyzett, másfél milliót az Általános Forgalmi és egy félmilliót egy svájci csoport, mely a szigetfejlesztés szálloda-üggyel kapcsolatban akart cselekvő szerepet játszani. A négymillió alaptőkéből két millió négyszázezer koronát fizettek be és ez az összeg csaknem teljesen elszökött. Alig százegyháromezer korona maradt meg belőle és külön háromszázezer korona, mely egyelőre vinkulálva takarékbetétként hever és amelyre akkor tette rá kezét a svájci érdekeltség, mikor az Általános Forgalmi a sokat emlegetett egymillió-négyszázezer koronát visszakarta.

Az alaptőke nagyjából ezekre a kiadásokra uszott el: A nagyszálló renoválása 600,000 K. Forgalmi részvények 218,000 K. Kaszinó-tervek 120,000 K. Új épület a szigeten 500,000 K. Az első üzleti év vesztesége 260,000 K. és végül készpénz 400,000 K. Készpénz alatt az értendő, hogy az Általános forgalmi részvénytársaság egyszerűen kivett a Margitszigeti pénztárból négyszázezer koronát. Ebből a pénzből fizették vissza a 300,000 koronát, de ezt az összeget a svájci csoport nyomban magának foglalta le.

Készen áll a játék-kaszinó.

Az elszámolásban három feltűnő tétel szerepel. Az egyik az az ötszázezer korona, amibe a szigeten emelt új épület került. Ez az épület eddig úgy szerepelt a nyilvánosság előtt, mint az igazgatóság új otthona. Igazgatósági épület, így mondták az érdekeltek. Pedig a nem tulságosan izléses épület a sziget Buda felé eső részén, mint kétségtelenül megállapítható, nem az igazgatóság új hajlékának volt szánva, hanem *bonne nyitották volna meg ideiglenesen a kaszinót.* Egy nagyterem, az egész épület, csak a szükséges melléképületek vannak körülötte, egész nyilvánvalóan és letagadhatatlanul játékháznak építették ezt az épületet is arra az időre, míg a hatalmasnak és nagyszabásúnak tervezett kaszinó-épület elkészülhetett volna.

Második pikantériája az elszámolásnak egy 218.000 koronás tétel, mely összegért 126 darab Forgalmi-részvényt vásárolt a Margitszigeti részvénytársaság. Van azután egy 230.000 koronás tétel az elszámolásban, ezért az összegért Óbudán vásároltak telket. A telekre azért volt szükség, mert a sziget fejlesztésének ki kellett volna telepíteni a margitszigeti konyhakertészetet. A telek, melybe így 230.000 koronát öltek bele, nem is a Margitszigetié, hanem a közmunkatanács, illetőleg a főváros tulajdonaként van telekkönyvezve. Ezeken az utakon uszott el el közel harmadfél millió korona.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Csütörtök: *Katonadolog*, operette.

Péntek: *Katonadolog*, operette.

Szombat: *Katonadolog*, operette.

* A színház jelentései. A *Katonadolog* egész héten. Béli—Mérei—Zerkowitz látványos operettje, a *Katonadolog*, amely nagy sikert aratott: minden este zeufolt házak előtt került színre és végehossza nem volt a tetszésnek, a tapsoknak, az ujjazásnak. Epen erre a példátlanul álló, nagy sikerre, a közönségnek erre az óriási mértékben megnyilvánult tetszésére való tekintettel, a színház igazgatósága egész hétre kitiizte az operettet. — *Vasárnap délután* A mozikirály kerül színre, az eredeti aradi moziféltételekkel. — *Nagy kabaré* lesz a színházban a jövő héten hétfőn és kedden. A kabarének teljesen új a műsora, új tarkaságok és új magánszámok lesznek. — *Mária Antónia*. Szomorú Dezső hatalmas, megkapóan nagyszerű drámája, a színház legközelebbi slágere. A drámai társulat nagy ambícióval készül erre a csodás darabra, amelyhez a direktió 50 statisztát szerződttetett, úgy, hogy egyszerre száz ember is lesz a színpadon.

* A kinetofon, már a bemutatása előtt jóval nagy furorát, óriási érdeklődést kelt a publikum körében. Nagy várakozás, érthető kíváncsiság előzi meg a beszélő mozi premierjét, amely január 26-án és 27-én, hétfőn és kedden lesz. A kinetofon a sajtónak, irodalomnak, tudománynak egybehangzó véleménye szerint a XX. század legnagyobb csodája. Edisonnak legmaradandóbb és legtekélyesebb alkotása. A kép élethűen mozog, beszél, énekel és muzsikál. A közönség, hogy a csodás produkció bemutatásán ott lehessen, napok óta tömegestől vásárolja a jegyeket Weisz Leó könyv- és zeneműkereskedésében. De nemcsak Aradon öltött ilyen óriási arányokat az érdeklődés a kinetofon előadások iránt, hanem a vidéki publikum körében is. Egyre-másra berreg a telefon Weisz Leó üzletében s seregestől jönnek a vidékről az előjegyzések. A jegyvásárlás oly nagy tömegekben folyt eddig is már, hogy a jegyek legnagyobb részét már el is adták. A kinetofon-előadások január 26-án és 27-én este fél hétkor és fél kilenckor lesznek, míg 27-én délután 5 órakor ifjúsági előadásban kerül bemutatásra a beszélő film. A kinetofon műsora a következő: 1. Bemutató konferansz. 2. A nótás kovácsok. 3. *Carman* éneke és spanyol tán-

cok. 4. Irlandi dalok. 5. Variété-előadás. 6. Amerikai énekesek. 7. Pajkos diákok.

* Népszerű kamara-zeneestély. Mezey Zsigmond dr. és M. Zay Margit okleveles-művészek, az Aradi Akadémiai Zeneiskola (Andrássy-tér 8.) tulajdonos-tanárai, 1914. január hó 25-én, vasárnap délután 5 órakor a „Fehér Kereszt” kistermében, (bejárat Deák F.-u. felől) személyes közreműködésükkel *belépti díj nélkül* kamara-zene-estélyt rendeznek, amelynek műsora: I. Beethoven: Szonáta, c-mollban, hegedűre és zongorára: a) Allegro con brio. b) Adagio cantabile. c) Finale (Allegro). Hegedűn: Mezey Zsigmond dr. hegedűművész; zongorán: M. Zay Margit zongoraművész. II. Tartini: II. Grand Sonate, f-durban, hegedűre és zongorára: Hegedűn: Mezey Zsigmond dr.; zongorán: M. Zay Margit. III. a) Liszt: Erdőzugas. (Waldesrauschen). Concert-étude. b) Chopin: Concert-étude gesdurban, zongorára. Előadja: M. Zay Margit. IV. 1. Mozart: II. hegedűversenymű, d-durban: a) Allegro moderato. b) Andante. c) Allegro (rondo). 2. Schubert: Le Papillon, hegedűre. Előadja Mezey Zsigmond dr.; zongorán kíséri: M. Zay Margit. V. Wagner—Liszt: Fónódal a Boly hollandiból, zongorára: Előadja M. Zay Margit.

* A király premierje az Apollóban. (Bassermann Albert vendéjátéka.) Az Apolló-színház mai napja örökké emlékezetes marad Arad műértő, kulturára szemjázó publikuma előtt. A legnagyobb élő alakítószínművész: Bassermann Albert megjelent a vászntápon s amit „A király” című szerepében produkált, az jóval tulszarnyalja a mozi művészetének kereteit s differenciálódott művészi élvezetbe helyezi a néző lelket olyan megkapó erővel, hogy az embert valósággal lenyűgözi és magával ragadja és beleszuggérta a legmélyebb érzéseket. A tragikus darab leheletszerű poézisát Bassermann szordinóval játssza meg s kerül minden színészi pózt. Itt fölösleges a görög tragédiák lendülő pátosza, a sorsdrámák viharosra korbácsoló szenvedélyessége: egyszerű, belső dráma ez és nagyobb dicséretet nem lehet mondani Bassermannról, minthogy a darabnak megfelelőleg a szívhez, a legbensőbb érzelmekhez szól minden jelenetében. Finom, gyöngéd és értelmes, mint maga a darab és a tiszta poézis iluzióját keltő, mint egy régi dal: Bassermann mesteri alakítása valósággal frappírozta a premier nagyszámú közönségét, amelyben kialakult a vélemény, hogy „A király”-nál hatalmasabb művészi eseménye még nem volt a mozinak. A darab még esütörtökön és pénteken marad műsoron. Az első előadás fél öt órakor kezdődik.

* Juanitta, az Uránia új slágere. Művészi esemény színeit volt ma az Uránia, hol a londoni Alhambra színház tagjai alakításában és a világhírű Barker filmgyár felvételében. Egy romlott lelkű utcai leány tragédiája ez, kiért embereket ölnek s ki ezeknek a gyilkosságoknak árán lesz világhírű művész. Rövid egymásutánban látjuk ezt a szédületes emelkedést, melybe beleszövdök az elhagyott szerelmes epekedése, boszúvágya. Renő leszurja Giovanni, az elődöt az utód, de Juanitta azért mégis kacag az új barát szenvedésein. Egy utca gyermekének mágnas kell, ennek karján elfelejti a multat s undorral fordul el saját fájától. A nemezis azonban boszul. Giovanni megtalálja Juanittát s legelőbb grófi barátját, majd őt magát öli meg. A multért így vesz elágtetelt a jelen. A gyönyörű mesét a Barker filmgyár remekül állította filmre. A közönség fokozódó érdeklődéssel nézte az előadást, mely egy művészi élvezettel telt órák emlékét hagyja a néző lelkében. A kiváló műsort ma utóljára mutatja be az Uránia. 3

* Shylock Hétfőn és kedden mutatja be az Uránia Felix Salten világhírű munkáját, melyben a főszerepet Schildkraut Rudolf, a világhírű művész játssza. Ugy a szűzsé, mint a kiállítás elsőrangú s mert nagy művészek vendég-zerepléséről van szó: már most nagy az érdeklődés a premier iránt. 3

* Az Érdekes Ujság 44-ik száma megjelent és Aradon Weisz Leó könyvkereskedésében 24 fillérért kapható.

* Arad város legújabb nagy fali térképe az összes új utcanevekkel megjelent és Kerpel Izsónál kapható. Ára hét színben 5 korona, 2 színben 2 korona 40 fillér. 249

A megsértett század.

Földbirtokos és katonaság pöre.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Temesvár, január 21.

Demánszky Károly temesvári földbirtokos április 10-én kiment a katonai gyakorlótérre, hol épen a huszonkilencedik gyalogezred gyakorlatozott. A tizennegyedik és tizenhatodik század pihenőt tartván, Demánszky odament az egymással társalgó önkéntesekhez, akik közül többeket ismert. Ugyanakkor a Ferencváros felől egy század közeledett. Demánszky oda fordult az egyik önkénteshez és így szólt hozzája:

— Ugyan kérem, hányadik század ez?

— A nyolcadik! — volt a felelet.

— Érdekes — válaszolta a földbirtokos —

ezek úgy menetelnek, mint a disznók, nem is tudtam, hogy katonákhoz disznókat is besoroznak. Az önkéntesek a katonaságot ért sérelmekről jelentést tettek a nyolcadik század önkénteseinek, kik viszont a tisztnek mondták el az esetet. Az önkéntesek azután felettes hatóságuktól engedélyt nyertek arra, hogy Demánszky ellen becsületsértés miatt feljelentést tegyenek. A temesvári törvényszék múlt évi október 17-én foglalkozott ezen ügygyel. A megsértett önkéntesek személyesen jelentek meg a tárgyaláson. Demánszky ügyvéd nélkül jelent meg.

A földbirtokos kihallgatása alkalmával beismerte, hogy az inkriminált kifejezéseket használta, de kijelentette, hogy sérteni nem állott szándékában. A törvényszék mindazonáltal száz korona pénzbüntetésre ítélte el a földbirtokost, mely büntetés behajthatatlanság esetén öt napi fogházra változtatható át. Demánszky megfélemberte az ítéletet, melynek következtében az ügy ma a tábla elé került. Rövid tanácskozás után a tábla helyben hagyta a törvényszék ítéletét, mely ellen Demánszky, újból felelőbevitelt jelentett be.

MULATSÁGOK

(=) Mérnök-estély. Az évenként szokásos mérnök táncestélyeket az Aradi Mérnök és Építész Egylet ezidén is felüljítja. Az első összejövetelt ma este tartották az egylet Központirszállóbeli helyiségeiben, melyen a rendező bizottság teljes számban vett részt. A társas vacsorával egybekötött táncestély január 31-én szombaton a Fehér Keresztben lesz. Az estély teljesen családi jellegű s ennek megfelelően külön meghívókat nem bocsátanak ki. A mérnök egylet minden tagja értesítést kap s vendégeit bevezetheti. A hölgyek nem estélyi toilettében jelennek meg. A tradíciókhoz híven a hölgyek meglepetésben részesülnek, amiről Razel József mérnök gondoskodik. Következő rendező bizottsági összejövetel f. hó 24-én, szombaton este 7 órakor Virágh Lajos főmérnök előadása után a Városháza kistermében lesz.

(=) A kereskedelmi utazók hangversenye. Az irodalom és művészet legjelesebb képviselői szerepelnek az aradi kereskedelmi utazók január 31-iki hangversenyén. Az „Igy irtók ti”, a „Görbe tükör” és egyéb humoros és satirikus elbeszélések ötletes írójának Karinth Frigyes szereplése iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg, mely bízhatóan növekedni fog, mert az író helyi eseményeket és személyeket választott csövegésének és felolvasásának témájaként. Gábor Arndt a Népopera baritonistája komoly művészi programmal lép az aradi közönség elé és egynehány operarészletet ad elő. G. Berju Erna a Wiesbadeni Hofoper művésznője, ki a német császárnak legkedveltebb énekesnője, mődalokat és operarészleteket énekel. Nagy az érdeklődés Kurucz János a legkedveltebb magyar népdalköltő- a zongora Fráter Lorándja iránt, ki eredeti szerzeményeit mutatja be és Gerő Manci hangversenyének szíves számainak zongorakisértését látja el.

Franyó Zoltán újabb modern irodalmi alkotásait mutatja be. E szenzációs számba menő művészi programba méltán illeszkedik be Mezey Zsigmond dr., M. Zay Margit, Komlóssy Boriska és Schültz Mihály zenei kvartettje, melyet e kitűnő művészek most mutatnak be először az aradi közönségnek. Azonkívül az aradi színház több kiváló tagja szerepel e mindenképen nívós és sikerültnek ígérkező hangversenyen. Az estélyt a kulturpalota nagytermében tartják meg és a tiszta jövedelmet az utazók és ügynökök özvegyei és árvái javára fordítják. 557

(=) A Polgári Jótékony Nőegylet február hetedik estélyére serényen folynak már a próbák Lajos király fényes udvarának méltó bemutatására. Jegyek már kaphatók Scherhag H. és Fia üzletében.

(=) A tanító-bál nem február 1-én lesz, mert akkor a filharmonikus egyesület hangversenyét tartja, melyen Telmányi Emil hegedűművész is szerepel. A rendezőség tehát február 14-re halasztotta a bál napját. Most állítják össze a bált megelőző hangverseny műsorát is. A meghívókat a napokban küldik szét.

Meg lesz-e a román béke?

(Ellentét a komité tagjai közt. — Holnap befejezik a tárgyalást.)

Távirati tudósítás.

Budapest, január 21.

Ma ismét késő estig tartott a román komité tanácskozása s noha az anyagnak jó részét földolgozták, még igen sok kérdésben meglehetősen ellentét van a komité tagjai között.

A komité tagjain kívül számos román vezető férfi jelent meg a fővárosban, hogy részt vegyen a tanácskozásban. Illyésfalvi Papp Györgynek nem is volt kifogása ez ellen, hogy az illetők a komité ülésén jelen legyenek, Ungarianu Emánuel dr. azonban felszólalásában kifogásolta a jelenlétüket, mivel szerinte olyan kényes kérdések kerülnek tárgyalásra, amelyek csak a komité tagjait illethetik. E felszólalás következtében a komité úgy határozott, hogy akik nem tagjai a bizottságnak, a tanácskozásban nem vehetnek részt, mire azok, akik nem tagjai a komiténak, távoztak az ülésről és egy-kettő kivételével hazautaztak.

A komitének tulajdonképpen harminchat tagja van, ezek nagyrészt megjelentek a tárgyaláson. Lukacsiu László lafalusi lelkész nem jött el, állítólag azért, mert

közötte és a komité többi tagja között.

átidalhatatlan ellentét van.

Vlád Aurél dr. csak ma érkezett meg. A harminchat tagu komité a maga kebeléből tiztagu bizottságra bízta elsősorban a tárgyalás vezetését, ez a bizottság pedig három tagját, Maniu Gyula drt, Braniste Valér drt és Mihályi Tivadar országgyűlési képviselőt bízta meg a Tisza István gróf miniszterelnökkel való tárgyalással.

A háromtagu bizottság a tárgyalás részletes eredményét már tegnap a komité elé terjesztette, a melynek tagjai sok tekintetben

élénken kifogásolták azokat a feltételeket, a melyek mellett a béke létrejöhet.

Nagy nehézséget okoznak elsősorban a miniszterelnök követelései, a melyeknek a teljesítése esetén, ha a mostani vezetők a békés megállapodást létre is hozzák, könnyen támadhatnak olyan agitátorok, a kik kihasználják ezt a jelenlegi román vezető férfiak ellen és újabb háboruszkodást támaszthatnak. Másrészt a miniszterelnök követelései mellett rendkívül keveset nyújt a román nemzetiségeknek és a radikális elemek kívánságait teljesen mel-

lőzi. Különösen kulturális és közoktatásügyi szempontból keveselik azt, a mit a miniszterelnök hajlandó nyújtani.

Sok szó esett a román népnek a közigazgatási hatóságok részéről tapasztalt zaklatásáról, amely — szerintük — nem alkalmas arra, hogy a román népben a béke érzését megszilárdítsák.

A háromtagu szűkebb bizottság iparkodott lehetőleg eloszlatni a komité aggodalmait, de még így is fáradságba fog kerülni, míg a prezentált feltételeket a komité tagjai elfogadják s a békés megállapodás a miniszterelnök intenciója értelmében létesül.

Egy fővárosi hírlapíró a mai konferencia alatt beszélgetett a komité egyik befolyásos, előkelő papi tagjával, aki ezeket mondotta neki a tárgyalásokról:

— A komité tagjai közt a főbb kérdésekben egyáltalán nincs nézeteltérés. Viták és nézetkülönbségek csak a kisebb jelentőségű kérdésekben vannak, de ezekben is simán meg egyezünk, ezek nem zavarják meg együttműködésünket. A paktum lényeges része a vallási kérdés.

Az új görögkeleti püspökségek föllállítása már régi követelésünk, a görögkeleti egyház folyton sürgette és hogy Tisza István gróf miniszterelnök ebbe beleegyezett, az a komité tagjai közt igen kedvező benyomást tett. Részletekről, legnagyobb sajnálatomra, nem nyilatkozhatok, mert diszkrétciót fogadtunk. Általánosságban közölhetem, hogy impresszióim szerint a paktum feltétlenül meglesz. Valószínű az is, hogy tanácskozásainkat holnap befejezzük.

Maniu Gyula, aki a hármass bizottságnak is tagja és akit a nyilvánosság informálásával megbíztak, ezeket mondotta:

— Miután a tanácskozás anyaga rendkívül nagy, természetes, hogy a megbeszélés hosszabb ideig tart. Ez a körülmény azonban nem azt jelenti, mintha a komité tagjai között nézeteltérések volnának. Kétségtelennek látszik az eddigi megbeszélésekből, hogy a komité tagjainak felfogása teljesen szolidáris valamennyi kérdésben és nincs kétségem az iránt, hogy

a hármass bizottság indítványát a komité egyhangulag elfogadja.

Azt hiszem, hogy legkésőbb holnap befejeződnék a tárgyalások. A tanácskozás befejezése után a hármass bizottság az eredményt mindenképp Tisza István gróf miniszterelnökkel fogja tudatni, akivel a tárgyalások folyama alatt nem tanácskoztunk, mert ennek szüksége nem merült fel. A román nemzeti komité semmiféle nagyobb horderejű kérdésben, — amely a román nemzeti párt programját, vagy politikai magatartását érinti, — a maga felelősségére nem határozhat. Amennyiben tehát a komité a paktum megkötése mellett döntene, ezt a megállapodást a román nemzeti párt nagygyűlése elé kellene vinnie. Ez a gyűlés az egyes választókerületekben levő románok választott megbízottjaiból áll. Minden választókerület két rendes és két póttagot küld a nemzetgyűlésre. Természetesen a komité határozatai csak abban az esetben kerülnek a gyűlés elé, ha a komité a megegyezés megkötése mellett döntene. Megjegyzem, hogy információmmal sem azt nem akarom állítani, mintha a megegyezés feltétlenül létrejönné, sem pedig azt, mintha a paktum meghiusulna.

A román nemzeti bizottság — mint este közlik — ma sem fejezte be tanácskozásait, mivel mindegy pontot a legrészletesebben megvitattak. Nem lehet azonban a tanácskozás hosszú tartamából az egyes vezetők közt fenn-

álló nézeteltérésre következtetni, mivel a komitő tagjai teljesen szolidárisak és csak részletkérdésekben vannak ellentétok. A tanácskozás eddigi tartama sem optimisztikus, sem pesszimisztikus felfogásra nem nyújt alapot. A tanácskozást holnap befejezik és így eredményét legközelebb nyilvánosság elé hozzák.

Ha a képviselő operai kormánybiztos.

— **Összeférhetetlenségi bejelentés Bánffy Miklós gróf ellen.** —
Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, január 21.

Érdekes összeférhetlenségi bejelentést tettek Bánffy Miklós gróf országgyűlési képviselő, az Operaház kormánybiztosa ellen. Nemcsak a kormánytól függő kormánybiztosi állás miatt történt ez, hanem mert a bejelentő szerint a gróf hozzátartozóinak anyagi előnyök biztosítása végett a kormánynál ismételtelen közbenjárt.

A bejelentést Laskay Árpád kolozsvári lakos tette gróf Bánffy Miklós országgyűlési képviselő, az állami színházak kormánybiztosa ellen. Laskay paplankeresskedő évek óta pereli Bánffyt bizonyos összegért, amelylyel állítólag kortesszolgálatát fejében tartozik a képviselő. A pörököt elvesztette, majd röpiratokkal próbálkozott meg, most pedig összeférhetlenségi bejelentést tett a képviselő ellen.

— Bánffy Miklós gróf jelenlegi helyzete az országgyűlési képviselőséggel összeférhetetlen — írja a derék paplankeresskedő és kortes. — Az 1901. évi XXIV. t.-c. 1. §-a szerint országgyűlési képviselő nem viselhet olyan hivatalt, mely a korona, vagy a kormány és kormányközegek kinevezésétől függ és fizetéssel vagy díjazással jár; Bánffy Miklós gróf pedig a törvény ezen kizáró rendelkezését nem respektálja.

Mint a M. Kir. Opera és Nemzeti Színház kinevezett kormánybiztosa ezen állását betölti az ezért járó fizetést és egyéb díjazást élvezi, dacára annak, hogy egyszersmind tagja is a képviselőháznak. De ezen inkompatibilis állástól eltekintve, összeférhetetlen Bánffy Miklós egyéb eljárása is az országgyűlési képviselő helyzetével, mert nevezett ezen állását, illetve a képviselőség előnyeit egyedül és csupán arra használta ki, hogy hozzátartozói anyagi előnyeinek biztosítása végett a kormánynál közbenjárjon.

Bánffy Miklós gróf, közbenjárt a Gyula községben levő Rosenberger-féle uradalomnak megvétele és az azzal kapcsolatos birtok eladásánál. A vevő Bánffy Miklós gróf nővére, Barsay Tamásné, szül. gróf Bánffy Karolina volt, aki a Rosenberger-örökösöktől 2,400,000 koronáért vásárolta meg azok birtokait.

Ezen megvásárolt birtok egy részét Bánffy Miklós gróf kormánybiztos és országgyűlési képviselő közbenjárására a m. kir. kincstár képviselőjében és részére Serényi Béla gróf m. kir. földmivelésügyi miniszter megvásárolta. Összesen 3361 hold 500 négyszögöl területet vett meg a kincstár, 1,211,332 korona 10 fillérért.

Az erről szóló szerződést Budapesten, 1911. október hó 23-án Lovass Sándor min. tanácsos és Rónay László dr. min. fogalmazó, nemkülönben Acsay Sándor dr. és Takács Aladár dr. tanúk jelenlétében kötötték meg, illetve írtak alá. A birtok vételára nem fedti azt az értéket, melyet a kincstár által megvett erdő-részek a természetben megérnek.

Ezek azok az adatok, melyekkel Laskay bejelentését indokolja. A Ház a bejelentést, ha az formailag kifogástalan, kiadja az állandó összeférhetetlenségi bizottságnak.

HIREK.

Fél órával többet dolgozik a király.
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Bécs január 21

Néhány hét óta a király fél órával meghosszabbította a napi munkaidejét. A király ugyanis mostanában nem reggel négy órakor, hanem

már hajnali fél négy órakor kel föl és fél öt órakor már dolgozó asztalánál ül.

Hónapok óta a király egészsége a legkitünőbb és csak annyi változás történt életében, hogy nagy kora miatt orvosi rendeletre több szórakozásról le kell mondania. Így a többi közt megszüntették az udvarnál a farsangi ünnepet is, hogy a királyt a vele járó fáradtságtól megkíméljék.

Az idén azonban ő felsége annyira jól érzi magát, hogy a farsangi ünnepet megtartják és pedig február tizenhatodikán. A farsangi udvari balon természetesen a király is meg fog jeleni.

— **Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése.** Hidegebb idő várható, helyenkint havazással. — **Sürgönyprognózis:** hidegebb, sok helyütt csapadék.

— **Uj címer a régi nemességhez.** A király Keresztély Lajos nyugalmazott sátorlajnyhelyi ítélőtáblai bíró, régi magyar nemességét megerősítve és neki, valamint törvényes utódainak a nagykázméri előnevet s a bemutatott címet díjmentesen adományozta.

— **Nem lesz új földmivelési államtitkár.** Budapestről jelentik: Egyik esti lap azt jelenti, hogy a földmivelésügyi minisztérium legközelebb új államtitkárt kap Bujanovich Gyula országgyűlési képviselő személyében. A Bud. Tud. illetékes helyől nyert felhatalmazás alapján közli, hogy a hír nem felel meg a valóságnak.

— **Uj igazgatósági tag az Aradmegyei Takaréknál.** Az Aradmegyei Takarékpénztár választmánya ma délután ülést tartott, amelyen az igazgatóság az 1913. évi mérleg- és fizet-eredményszámát terjesztette elő, továbbá indítványozta az alapszabályok olyképeni megváltoztatását a közgyűlés elé terjeszteni, hogy az igazgatók száma hatról hétre emeltesék fel. Az új igazgatói állásra a választmány egyhangú lelkesedéssel bizalma jeléül Ring Géza vezérigazgatót jelölte huszonöt éven át szerzett nagy érdemei elismerésül. Az osztalékra vonatkozólag azt az előterjesztést tette, hogy az 115 koronában állapítsák meg. A múlt évben tudvalevőleg 110 korona osztalékot fizetett a pénzügyintézet.

— **A tőzsdejubileum kitüntettjei.** Budapestről jelentik: A Pesti Lloyd Társulat negyvenéves jubileuma alkalmából öfelsége, mint a Bud. Tud. jelenti a Pester Lloyd Társulat elnökségének a következő kitüntetéseket adományozta: Kohner Adolf báró elnöknek a Ferenc József-rend középkeresztjét a csillaggal, Székely Ferenc udvari tanácsos, alelnöknek a Ferenc József-rend középkeresztjét, Engel Aurél főtitkárnak az udvari tanácsosi címet. A kitüntetésekről szóló királyi kézirat a hivatalos lap legközelebbi számában megjelenik.

— **A Hungária újból megnyílik.** A tegnap bezárt Hungaria kávéház hitelezőivel, illetve a háztulajdonossal ma már megállapodott Fischer Arthur temesvári szállodatulajdonos, aki „Fischer Arthur és fia” cég alatt iparengedélyt is kért Green Nándor főkapitánynál és ugyanilyen céggel az aradi törvényszéknél is cégjegyzési kérvényt nyújtott be. A kávéház pincérvégző egyesülete ma már értesítette is a kávéház személyzetét, hogy a kávéház holnap megnyílik s ezért szolgálatra jelentkezzenek. A kávéház leltárából azt, aminek tulajdonjogát az eladó nem tartotta fenn, a bor, pezsgő, konzerv készlet stb., amelynek értéke körülbelül 12—15,000 korona, el fogják árverezni, azokkal a hitelezőkkel pedig, akik tulajdonjog fentartással adták el árujukat Marossi Gerzonnak — Seiffert-, butor, Hacker alapcaccagyárossal — az új tulajdonos az átvételt illetőleg már meg is egyezett. A Hungaria kávéház eddigi tulajdonosa ma szintén megnyugodott a meg nem változtathatóba: miután az új tulajdonostól lelépési díjat kapott, végképen elhagyja Aradot. Érdekes, hogy a Hungaria kávéház megvétele iránt még egy temesvári kávé érdeklődött, aki néhány év előtt Aradon volt szállodatulajdonos.

— **A Polgári Takarékpénztár részvényesei** a lapunk mai számában közzétett mérlegből és nyereség felosztásból bizonyára örömmel vették tudomásul, hogy a tavalyi tizennégy, illetve 70 korona helyett az idén 15 és 75 korona kerül kifizetésre és hogy — mint minden évben — a Polgári Takarékpénztárnak ismét gyönyörű mérlege van. A mérleg (körülbelül 40 000 koronát kitevő leírás után) 959,865 korona 28 fillér nyereséget mutat ki, egyben eklatáns módon igazolván be az intézet közismert erősségét: az állandóan elsőrangú mobilitást. Hogy a lefolyt nehéz esztendőben mily mobil volt az intézet, azt igazolja, hogy a 19,506,951 korona 31 fillér váltótárcából csak 5,620,052 korona 39 fillér van visszszámítolva és hogy a körülbelül 1,800,000 korona értékű értékpapír állomány teljesen lombardmentes és végül, hogy az év végén a pénztárban 1,358,706 korona 16 fillér, más pénzügyintézeteknél pedig 1,159,095 korona 52 fillér készpénz fektet. A többi adatok a zárszámadást egy valóban mintaszerű pénzügyintézeti mérleggel egészítik ki.

— **Negyedszázados újságírói jubileum.** A szegedi újságírók február 1-én lakomát rendeznek Ujlaki Antal írói és hírlapírói működésének negyedszázados jubileuma alkalmából. Ujlaki Antal, aki Aradon kezdte meg pályafutását az *Altoldnál*, újságírói munkájával részvételével a szerkesztésnek szeretetteljes figyelmére. Ünneplésében Szeged közönsége is részt vesz, amire Ujlaki Szeged közéletének hűséges szolgálásával valóban érdemessé tette magát.

— **Farkas Pál kapta a Vojnich-díjat?** Budapestről jelentik: Irodalmi körökben ma az a hír terjedt el, hogy a tudományos akadémia a Vojnich díjat Farkas Pál A konvent-biztos című darabjának ítéli oda. A hír az írók körében nagy feltűnést keltett. A Vojnich-díjat tudvalevőleg a múlt év legjobbnak ítélte színműve kapta meg.

— **Magyar városok német nevének megörökítése.** Bécsből jelentik: A városi tanács ma úgy határozott, hogy egy teret és három utcát a tizedik kerületben magyar városokról nevez el, hogy a magyar városok német neveit fentartsa az utókor számára. Az új tér és utcák az Eisenstädterter, a Klausenburger, Tirnauer és Wiesenburger-utcák.

— **Nagybeteg főszolgabíró.** Két napal ezelőtt hirtelen megbetegedett **Darányi János** Aradmegye tb. főszolgabírja. A mindig vidám kedélyű és nagy munkabírásu tisztviselő tegnapelőtt este rosszul lett és megbetegedése arra vallott, hogy vakbélgyulladás támadt. A beteg saját kívánságára tegnap Budapestre szállították fel és ott szanatóriumban helyezték el. **Darányi Jánost** felesége és sógora **Prohaszka László dr. tb. városi főorvos** kísérte el. A szanatóriumban ma **Winternitz Arnold dr. egyetemi magántanár** megvizsgálta a beteg főbírót és súlyos vakbélgyuladást állapított meg, amelyet holnap operatív beavatkozással távolítanak el.

— **A villamoströszt új vezérigazgatója.** Megirtuk, hogy **Tolnay Kornél** az államvasutak elnökgazgatói állását foglalja el és távozik a villamoströszt éléről. Mint megbízható forrásból értesülünk **Tolnay** utódjával a trösztnél **Ulman Andor dr. Ulman Adolfnak**, a Hitelbank vezérigazgatójának unokaöccsese van kiszemelve.

— **Igazgatóválasztás két aradi pénztárnél.** Mint értesülünk, az Aradi Ipar- és Népbank és Aradi Polgári Takarékpénztár igazgatóságában legközelebb változás fog beállani. Az Aradi Ipar- és Népbank igazgatósága **Purgly János**, az Aradi Polgári Takarékpénztáré pedig **Purgly Emil** nagybirtokos megválasztását javasolja a közgyűlésnek.

— **Dreyfus Piquart temetésén.** *Amiensből* jelentik: Ma délelőtt tizenegy órakor vitték ki **Piquart** volt. hadügyminiszter holttestét a pályaudvarra, honnan Párisba szállították. A gyászterületen a miniszterelnökön kívül a kormány több tagja, valamint **Dreyfus Alfréd** és **Lahori** ügyvéd is megjelentek.

— **Öngyilkos temesvári őrmester.** *Cegledről* jelentik: **Fülöp Henrik** Temesvárról ideérkezett törzsőrmester pár nap előtt egy itteni szállóban megszállt. A főpincér, miután **Fülöp** ma nem jelentkezett, felment szobájához és minden az őrmester a kopogásra nem nyitott ajtót, a zárat feltörte. A szobában az őrmestert álló halántékkal, holtan találták. Három levelet hagyott hátra, melyben öngyilkossága okául gyógyíthatatlan betegségét hozza fel. Egyik levelét a temesvári hadtestparancsnoksághoz írta és kéri szállodai számlájának kifizetését.

— **A szatmári püspök diszdoktori oklevele.** *Szatmárról* jelentik: A szatmári megyéspüspök **Boromissza Tibor** palotájában fényes ünnepség keretében ma adta át a budapesti egyetem küldöttségének a diszdoktori oklevelet a püspöknek.

— **A rácvárosi fosztogatók.** Néhány nappal ezelőtt megirtuk, hogy a rendőrbírság nyolc napi elzárásra ítélte **Modruk István** állás nélküli pincért, a feleségét és **Turcsics Tamást**, amiért **Rác Mihály** vasuti munkást a polgári kávéházban leittatták, azután a lakásukra vitték. A mulatság után **Rác**nak nyolcvanhat koronája eltűnt. **Nóé detektív** ma tette meg jelentését ez ügyben és az ügy befejeződött nyomozás eredményeképpen a rácvárosi csavargók ellen lopás miatt megindult a büntető eljárás.

— **Halálos vasuti összeütközés.** A budapest-orsovai gyorsvonat mozdonya tegnap este — mint Temesvárról jelentik — **Gavosdia** állomáson beleütközött a szomszédos vágányra átkelő tehervonat utolsó kocsijába. A gyorsvonat mozdonya kisiklott. Az összeütközés következtében **Toth József**, a tehervonat sarfékezője oly súlyosan megsérült, hogy pár perc múlva meghalt. Temesvárról és Karánsebesről segélymozdonyok érkeztek. Hosszabb munka után sikerült a kisiklott mozdonyt beemelni a sínekre és a vonat nagy késéssel folytathatta útját.

— **Kik kapnak Aradon segélyt?** Arad város közgyűlése tudvalóval elhatározta, hogy a helybeli munkanélkülieknek ötezer korona segélyt oszt ki. Arad tanácsa ma **Kádas Kálmán** főjegyző elnöklésével rövid tanácsulást tartott, amelyen a segélykiosztás módjait beszélték meg. Elhatározták, hogy csak ipari munkásoknak adnak segélyt és elsősorban olyanoknak, akik a februári házbérüket nem tudják kifizetni. Délután **Kovács Vince** kulturtanácsnok tárgyalásokat folytatott a szociáldemokratapárt titkárával; megállapítható, hogy több száz olyan munkanélküli van, akit városi segélyben kell részesíteni.

— **Meghalt Kasics Péter.** *Budapestről* jelentik: Egy valamikor sokat emlegetett ember hunyta le szemét örökre. **Kasics Péter** nyugalmazott miniszteri tanácsos tegnap délben agyszélhűdés következtében meghalt. Holnap délután három órakor temetik a farkasréti temetőben. A polgármester disz-sirhelyet adott a halottnak. **Kasics Péter** Lugoson született. 1849 július 31-én. Egyetemi tanulmányainak végét a honvédelmi minisztériumban nyert alkalmazást, ahol igen gyorsan haladt. A millennium évében történt összetűzése **Fejérváry Géza** báró akkori miniszterrel, a mely pályafutását derékon törte ketté. **Kasics** a székesfőváros törvényhatósági bizottságának tizenhét évén át volt tagja és különösen a közéleti visszaélések ellen szolgált fel, mindig erősebb hangon. Függetlenségi programmal képviselőnek is fellépett, de nem kapott mandátumot.

— **Leltár előtt női táskák, bőröndök, pénztárcák, látesövek, pipere és diszmitárak** rendkívüli leszállított árban **Hegedüs Gyula** cégnél, Arad, **Andrássy-tér 16.**

— **5 perc alatt megszüntet mindenféle** főfájást egy eredeti Kárpáti-féle fejfájás elleni pastilla, 1 tég 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél **Kárpáti János** gyógyszerárában Arad, **Boros Beni-tér 14.**

— **Leltár miatt mélyen leszállított árak** **Fischer-féle Nagy Áruházában**, Arad **Szabadság-tér 12. sz. alatt.**

— **Üzleti könyvek, u. m. strazzák, főkönyvek stb. legolcsóbban Kerpelnél.** 291

— **Postacsomag, ajánlottlevél és utalvány** feladási könyvek egész vászonkötésben, arany címnymással kaphatók 1 korona 50 fillérért az Aradi Nyomda R. T. nyomdájában **József főherceg-ut 22. sz.**, a **Kossuth-szoborral szemben.**

— **Izr. iskolai „Működési napló” nyomtatva** y előírás szerint kapható az Aradi Nyomda Részvénytársaságnál.

TARKASÁGOK.

(A jó család.) Egy külvárosi iskolában a tanító kérdése volt egy kis fiú: „Hogy miért jött későn?”

— Családi ügyben voltam elfoglalva! — felelt a gyerek.

— És mi volt az a családi ügy?

— Reggel hallottuk, hogy elesítek egy tolvajt s engem az, anyám a rendőrségre küldött, hogy nézzem meg, nem az — apámat fogták-e el?

(A jömenetelű üzlet.) Egy aradi kereskedő a rossz viszonyok jellemzéséül mesélte, hogy egy nap feljegyezte, kik fordultak meg üzletében.

— És képzeltétek — mondotta — rajd-nem minden percben a jagyzotombes kellet száladnom!

— Olyan jól megy neked? — kérdezték tőle.

— **Hogyna!** Hallgassátok meg, kik voltak nálam: egy idegen ur, aki a lak- és címjegyzékben akart valami után nézni, egy másik ur öt forintot váltott, egy gyerek, aki gyufát árult, egy balesetbiztosító ügynök, egy üzletfelem, aki váltóalírást kért, egy ember, aki a kiskundorozsmai templomépítésre gyűjtött könyöradományokat, egy barátom, aki tíz koronát kért kölcsön, a szabóm a számlával, még egy barátom még tíz koronáért, egy hölgy, aki a jótékonycélu hangverseny jegyeit árusította, egy asszony, aki azt kérte, lakik-e a házban ügyvéd, egy hirdetésgyűjtő-ügynök, még egy barátom, aki „csak holnapig” kért husz koronát, egy házbeli, aki telefonálni akart, egy gyerek, aki egyik kuncsaftom számára a szinlapot kérte, egy ember, aki azt kérdezte, nincs-e nálam valami **Müller** nevű segéd, a takarítónő, aki seperni jött és az éjjeli ór, aki jóéjszakát kívánt!

VIDÉK.

A soborsini vöröskeresztes bál felülfizetői. A január 18-an tartott soborsini Vöröskereszt-bálon felülfizettek: 50 koronával: gróf Hunyady Károlyné, gróf Károlyi Lászlóné Budapest, dr. Glatfelder Gyula püspök Temesvár, báró Sennyei Béláné Nagy-Hantos. 46 koronával: gróf Hunyady Károly. 40 koronával: gróf Zichy Béla, Budapest. 30 koronával: Lengyel Lőrinc Arad, Carl Franz Theresienfeld, Seidner Dezső, Seidner-Sándor Marosborsa. 25 koronával: Forray Béla Pozsony, özv. Moesonyi Jenőné Kápolnás. 20 koronával: báró gyoroki Andrányi Károly Arad, gróf Károlyi Gyuláné Mácsa, báró Urbán Iván Arad, Bachruch Károly Budapest, Alois Prinz Lichtenstein Wien, Becsy Dezső Orsova, Szántay Lajos Arad, Slezák Vitis Pozsony. 16 koronával: Balogh Dezsőné Marosnagyvölgy. 10 koronával: Friebeis Miklós Arad, Kayser Lajos Makó, Mairovitz Mór és Fiai Mariaradna, Purgly László Sörfonya, báró Urbán Peter Arad, Gyertyánffy Ilona. 8 koronával: Bódy Bódog Arad, Salacs Gyula Mariaradna, dr. Kabdebó Antal Mariaradna, gróf Hunyady Ferenc Soborsin. 5 koronával: Seidner Márton Marosborsa, Földes Antal Lalasinó, Hold Ádám Lippa, Róth Mór, Labdás Péter Arad, Tompa Ferenc Tótvárad. 4 koronával: Löwy Jakab Marosnagyvölgy, özv. Paschka Józsefné, Kiss András, Givulesku Prótás. 3 koronával: Rosa Szilárd Marosberkes, Donáth Simon Arad, Veik József, Egry Gyuláné Arad, Blau Mátyás, özv. Rotzek Józsefné, Schramm Róbert. 2 korona 40 fillérral: Nechvill Rudolf. 2 koronával: Dr. Proisz Bernát Marosberkes, Adler Andor, Leopold David Marosberkes, Urdl Antal, Németh Lajos, Löwingor Samu, özv. Faskerty Istvánné Arad, Cserey Gyula, dr. Szucs Lippa, özv. Wendrinszky Jánosné. 1 koronával: Arnold János, Gottlieb Ferenc, Kiss József, Bäck Artur, Kratzmann Ferenc, Kulcs Lipót, Jachini János, Krause Béla, özv. Linárt Lajosné, Nagy Lajos, Muzsaj Sándor, Boros György, Bartha Lajos, özv. Langer Alajosné, Zsigmond Ferenoné Gyulafehérvár, Farkas Sándor, Rosenbach Samu, Herskl Mayer, Tomutia Valér Tótvárad, Mihalyik János, Nagy László, Dezas Ferenc, Schulz Nándor Lippa, Berkó Lajos, Csabó Gábor, dr. Givulesku Gyula Lippa, dr. Mladin Lippa, Gross Mór Marosborsa, dr. Murády Árpád, Bárdy Kálmán. Az adományokért ezúton is köszönetet mond **Schramm Róbert**, egyleti pénztárnok.

A mulatságon, mely összesen ezer koronát jövedelmezett, jelen voltak a Hunyady grófi család tagjai kivül. **Urasszonyok:** Adler Andorné, Arnold Jánosné, Balogh Dezsőné (Marosnagyvölgy), Bali Pálné, Bárány Jánosné, Bartha Lajosné, Bárdy Kálmáné, Bäck Arthurné, Berkó Lajosné, Binder Jánosné, Cserey Gyuláné, Derzsi Ferenoné, Donáth Simonné (Arad), Egry Gyuláné (Arad), özv. Faskerty Istvánné (Arad), özv. Glatz Dezsőné, Gottlieb Ferenoné, Hegedüs Lászlóné, Herskl Mayerne, Ilisie Arsenné, Kaffka Adolfné, Karp Dezsőné (Batka), Kierer Fidélné, Kiss Andránné, Kiss Istvánné, Kiss Józsefné, özv. Klein Lőrincné.

Málnási Mária-forrás

Legjobb nyálkaoldó és étvágyemelő gyógyszer. Gyomorégést azonnal megszüntet. — Kapható mindenütt. Kutkezelőség Brassó.

Kratzmann Ferencné, Krause Béláné, Kulász Lipót, özv. Langer Alajosné, Ladányi Dezsőné (Lippa), Lázár Györgyné, Leopold Dávidné (Marosberkes), özv. Lénárt Lajosné, Löwinger Samuné, özv. Magye Szilárdné, Markis Elekne, dr. Murády Árpádné, Muzsai Sándorné, Nagy Lajosné, Nagy Lászlóné, Paulovits Mihályné, Pekurár Emilné, dr. Preisz Bernátné (Marosberkes), özv. Rotzek Józsefné, Rosenbach Samuné, Sporni Ferencné, Szabó Andrásné, Szebenyi Józsefné, Schulz Sándorné (Lippa), Theodorovits Nikodémmé, Urdl Antalné, Watzek Jánosné, Zsigmond Ferencné (Gyulafehérvár). **Urleányok:** Bali Francinka, Csathó Teruska, Fáskert Margó (Arad), Kiss Gizike, Kiss Jolánka, Kiss Teruska, Kulász Donka, Labdás Irmuska (Arad), Leopold Aranka (Marosberkes), Leopold Karolin, Markis Ersilia, Murády Erna, Nagy Annuska, Preisz Etuska (Marosberkes), Prohászka Mariska, Singer Irén, Szabó Erzsike (Nagyvárad), Schreiber Gizi, Watzek Mariska.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1914. évi január 22-én:

B) Bérlet. B) Bérlet

Katonadolog.

Nagy operette 3 felvonásban. Írták: Mérey Al. és Dr. Bélyi J. Zenéjét szerzelte: Zerkovitz Béla. Karnagy: Tilger A. Rendező: Polgár S.

SZEMELYEK:

Furcsu	Várnai Jenő.	Mu-czi	Gyöző A.
Nakinak	Pataky V.	Puczi	Virág László
Men Sing	N. arádi M.	Pinpiperé	Sz. Rontay B.
Már-arossy	Herold Ede.	Ping-pong	Benkóné.
Bodcz Pista	Barics Gy.	Rózsaméz	Hampel r.
Zabola Péter	Polgár S.	Lókt. skobely	Asztal s M.

Közdete este 4,8 órákor.

NYILTÉR.

Egy ideális csukamájolaj-készítmény

és az is marad a majdnem negyvenéves hírnévnek örvendő Scott-féle emulsió. Mert az ebben foglalt finom norvég (Lofoten) gőzhalolaj a Scott-féle eljárás szerint finom csepceskákra osztik és ezáltal a gyenge szervezet mellett könnyen emészthető úgy, hogy ezen szokatlanul gazdag tápanyag alkatrészei a szervezetbe közvetlenül átmennek. Ha még figyelembe vesszük azt is, hogy a

Scott-féle emulsió

tejfelszerűen édes ízű, könnyen megértjük, hogy ezt a készítményt úgy nagy, mint kicsi szívesen szedi.

Anyák ezer számára adják ennélfogva gyermekeiknek erősítőül csukamájolaj helyett a Scott-féle csukamájolaj-emulsiót. Orvosok ezer számára rendelik ezen megbízhatónak ismert erősítőszert. A Scott-féle emulsió úgy öregnek, mint fiataloknak egyformán ajánlatos, csak hogy igazi Scott-féle emulsióknak kell lennie.

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Minden gyógytárban kapható. Ha ezen lapra hivatalos 50 fillér értékű bélyeget küld SCOTT & BOWNE Ges. m. b. H. címre, Wien, VII. akkor egy gyógytár utján próbaadagot küldünk.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Tételek tudatása.

Budapest, január 21

Készáru.

Amerika háromnegyeddél olcsóbb. Kínálat, vételkedv gyenge, 5 ezér mm. változatlan

Határidő.

	Dék	2 órai
	árulat	árulat
Buza 1914. áprilisra	11.73—11.74	11.72—11.73
Buza 1914. májusra	11.79—11.80	11.78—11.79
Buza 1914. októberre	10.81—10.82	10.81—10.82
Rozs 1914. áprilisra	8.95—8.96	8.95—8.96
Rozs 1914. októberre	8.46—8.47	8.46—8.47
Tengeri 1914. májusra	6.81—6.83	6.79—6.80
Zab 1914. áprilisra	7.84—7.85	7.80—7.81
Zab 1914. októberre	7.82—7.83	7.87—7.88

As árak 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (január 21.)

Oestrák hitel	685.—
Magyar hitel	839.—
4% koronajáradék	82.85
Oestrák-magyar államválti	725.—
Jelszóbank	486.25
Lezámitolóbank	519.—
Basai Bank	289.—
Magyar Bank	532.25
Kereskedelmi Bank	880.—
Rimmarányi	643.—
Salgótarjáni	753.—
Köszti Vasút	618.50
Városi Villamos	824.—

Bécsi értéktőzsde (január 21.)

Oestrák hitel	633.50
Magyar hitel	830.—
Oestrák-magyar államv.	710.50
Déli vasút	104.25

A Temesvári Lloyd-társulat terménycarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonkénti koronákban.) 1914. jan. 21. Buza 75 kilogrammos 22.10—22.20 76 kilogrammos 22.30—22.40, 77 kilogrammos 22.50—22.60, 78 kilogrammos 22.70—22.80. Rozs (prima) 15.50—16.00. (közép) 15.30—15.40, Árpa (sértőző) — (takarmány) 12.75—12.95, Zab (prima) 13.60—13.70, (közép) 11.20—11.40, Tengeri régi (magyar) —, új 11.60—11.70, (román) régi 11.90—12.00, új 10.30—10.50, Burgonya 100 kgr. (fehér) 4.60—4.80, (rózsá) 6.50—6.60.

Feladó szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

Figyelem!

A Központi szálloda mellett van az Aradon eddig még nem létezett világvárosiasan fényesen, minden kényelemmel berendezett elsőrendű uri borbély és fodrász üzlet. Higiénikus segnator vízmelegítővel. Fejmosás melegzuhanyval, villanyszáritó arczőrlés és villany masszáz.

ROZÁS. KÉRDÉS KÉRDÉS KÉRDÉS

Világos,

hogyan a kávé íze és az illata nagyrészt a felhasznált kávépótléktól függ. — A háziasszonyaink tehát csak a „Valódi“ : Franck:-ot a „kávedaráló“-val választják.

reg. no. 82/26118

164

Alapítva 1782

BACZEWSKI J.A. - LEMBERG
CS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓ

Baczewski
féle likörök
Kitűnő minőségek

mindenütt kapható

9403

Izraelita iskola „Működési napló”

nyomtatvány előírás szerint kapható az

Aradi Nyomda Részvénytársaságnál.

Kérjük a cégre ügyelni!

Központi szálló mellett!

Központi szálló mellett!

Bodrozsán

uri borbély és fodrász

Andrássy-tér 20. (Fischer-Eliz-palota)

Alapították 1897. évben.

1013

Az Andrássy-téren az első emeleten

Irodának vagy divatsalonnak alkalmas utcai lakás

február 1-re

kiadó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Szalkai Arminné

hímző- és fehérnemű üzlete
Arad, Weltzer János u. 13.

(A főpostával szemben.)

Női, férfi- és gyermek kelenyák készítése rövid idő alatt a legfinomabb hozzávalókkal, első rendű kivitelben készülnek. 4881

Biznes és fehér hímzések, ugyancsak fehérnemű varrások olcsó árban készülnek.

Uri leányok a fehérnemű varrás, hímzés és szabás tanítására felvétetnek.

Intézeti és kórházi fehérneműek versenyképes árban készülnek.

Hímző és fehérneművarró leányok fizetés-sel felvétetnek.

Legnagyobb fűtőanyag megtakarítás!

Aradváros mérnöki hivatala a kettős fűtőkályhák és füstcsövek használata által (50) ötven % fűtőanyag megtakarítást ért el. Régi rendszerű kályhák olcsón és rövid idő alatt átalakíthatók.

Kettős füstcsövek

- 1. szám kis. szobára 5 korona.
- 2. " közép " 10 "
- 4. " nagy " 22 "

Füstcsövek raktáron és azonnal kaphatók

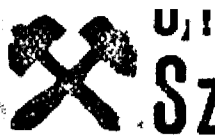
Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott szivattyú készítőnél

Arad, Rákóczi u. 27.

M. kir. szabadalom b. 511

Patent.

Szénnagykereskedés.

Iroda: Andrássy-tér 20. sz. (Fischer Eliz-palota)
Telefon 987. Telefon 987.

Szállít házhoz legkiválóbb minőségű elsőrendű

- Porosz Salon fűtő kőszent
- Porosz Salon fűtő kokszt
- Porosz kovács kőszent
- Bükkfa szent

a legjutányosabb árban. Figyelmes és pontos kiszárgálást előre is biztosítjuk. 501 Teljes tisztelettel

Aradi Kőszén és Kokszt Forgalmi Vállalat.

Jó anyák, gondos szülők

legjobb cselekszenek, ha gyermekeiknek átlátszó, kellemes ízű,

Csukamájolajat

mindig friss: Hajós-féle

adnak. Egy üveg utasítással ára 2 korona.

Fagydagánatok FRIGIN.

elmulasztására, fagyviselkedés biztos megszüntetésére legjobb szer a FRIGIN. Ára ecsettel és utasítással 70 fillér.

Depillor-szőrvesztő.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. Ára utasítással 1 korona.

Kötszerek, gummicikkek, és sebészeti eszközök legolcsóbb és legjobb beszerzési forrása. Az összes létező és friss gyermektápszerek nagy raktára.

SOXLET sterilizáló apparatus és annak egyes alkotórészei külön is állandóan kaphatók.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára:

Hajós Árpád
gyógyszertára ARAD, Andrássy-tér 22. sz.
741 (Megyeházzal szemben.)

Méltóságos báró Behus Lajos ur

bérpalotájában bérbeadatik f. évi február, esetleg május 1-től. — Három modern berendezésű nagyobb lakás, központi fűtéssel és lift használattal. — Három tágas üzlethelyiség, mellékhelyiségekkel a Zrínyi-utóában. — Értekezhetni előírt házigondnokkal

BÓDY BÓDOG

Ha jó és száraz fát

akar vásárolni, úgy keresse fel bizalommal

Susa Lajosné

vegyeskereskedését Tökölly-tér Katalin-fürdő épületben, ahol házassággal teljes mértékben 100 Kig. elsőrendű bükkfa 3 vágású csak ... K. 2.80 4 vágású rövid K. 3.— Kiváló szagmentes faszén csomagja 11 fill. Rendelések aznap elküldetnek Pusztai egészséges teljes tej literje nához szállítva 24 fill. Kiváló különböző finom theák dekája 16 fillér.

Telefon 1002. szám.

Uj fa- és szénüzlet.

Értesitem a vásárló közönséget, hogy

Simonyi-utca 1. sz. alatt (Uránia-épületben) egy jól berendezett 379

Aprított tűzifa, kokszt és kőszén üzletet

nyitottam meg. Aprított fa métermázsánsként házassággal 2-70 kor. Raktáron tartok továbbá elsőrendű porosz nazai kőszén, kokszt és szagtalan darabos faszén legolcsóbb napi árakban. Szives partfogást kérek kiváló tisztelettel:

Stenner J.

Telefon 1017. Telefon 1017.

Figyelem!

Mindenki meggyőződhet egy próbarendelés által, hogy Saloz-m. 2 alatt ezeltől Boleszlóféle cipő-üzletbe a legfinomabb kivitelben és olcsó ár mellett készítek férfi-, női- és gyermek-cipőket.

Cipők nagy raktára

Kossuth-utca 3. szám alatt, hol a legjobb anyagból saját műhelyemben készült férfi-, női- és gyermek-cipők kivételes olcsó árban, jó minőségben, szolid kiszolgálás mellett vásárolhatók. 4688

Tisztelettel:

Czernóczky Mihály

uri- és női-cipész.

Legjobb gummisarok

Egyedársító Weisz és Rosenberg
cégnél Arad. 9326

Képkerepezéseket

legizlésebb kivitel-
ben dus választéku
mintákból legjutányo-
sabbán vállal

Varga Sándor

modern képkerepező üzlete

Arad, Forray- és Tököly-tér sarok.

**Dearling for
Gentlemen**

világhírű

Szivarkahüvely

sterilizált antinikotin vat-
tával.

Minden dobozban 120 darab.

Ujdonság!

Kapható:

ARADON

a különlegességi dohány-
tőzsdeben

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 242

Ajánlja

költözők figyelmébe:
villanyos világítási berendezéseket
villanyos csengő- és telefon be-
rendezéseket s minden e szak-
mába vágó munkát. Pontos és
gyors munka. 481

Raktáron tart:

Villanyos csillárokat, villanyos fő-
szedényeket, villanyos vasalókat,
villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram
lámpákat és mindennemű villa-
nyos cikkeket. 481

TELEFON TELEFON

86. 86.

Elsőrendű fűtő:

Porosz kőszén (darabos)

Porosz kőszén (dió)

Porosz kokszt

Aprított tűzifa

Kötegetben alágyújtó.

Elsőrendű vasaló és ipari

Faszén. 5723

Nagyban és kicsinyben legelősebben kapható

Weisz Dávid

cégnél. Telefon 86.

Arad, Kossuth-u. 62.

Az

Aradi Közlöny

apróhirdetési levelezőlapjal,

valamint az

Aradi Nyomda Részv.-Társ.

kiadásában megjelent

nyomatványok,

(postakönyvek, tartó-
zik-követel zsebfűzet
stb.) kaphatók

Barna Béla

hírlap és hirdetési irodájá-

ban ARAD, Atzól Péter-utca

1. szám Zrínyi-utcai oldal.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomá-
sára hozni, hogy rég érzett hiány pótlására több orvos
ur kívánságára külföldi mintára a **modern csecsemő**
diatetika minden követelményének megfelelő
tejkonyhát rendeztem be, hol is állandó orvosi fel-
ügyelet alatt álló **tuberculina nem reagáló tehát**
biztosan nem gümőkóros tehenektől **hygienikusan**
nyert tejből a különböző koru csecsemők constutiojá-
nak megfelelő gyermekefejlesztéseket állítok elő.

Készülnek előzetes írásban közölt rendeletrre
oseosemő tejek a szükséges higitásokban
oseosemőtejek zabdara (nyák) és zabliszt főze-
tekkel

Keller-féle maláta leves

Finkelstein Meyer-féle fehérje tej

A tejielések sacharinnal édesítettek és kívánatra
Soxhlet tápezzukorral 1—5 % arányban kevertetnek s az
összes féleségek sterilisáltatnak.

A tejeket 200 grammos üvegekben hozzuk for-
galomba azok ára 10 és 20 fillér között váltakozik. Leg-
kisebb rendelhető mennyiség 5 üveg, az üvegekért dara-
bonkint 20 fillér betét teendő; rendeléseket kérjük esti 7
óraig hozánk juttatni. Sürgős rendeléseket telefonon
kérjük eszközölni. 1224

Dr. FÖLDES KELEMEN

gyógyszertára Arad.

A legkedveltebb arcápoló szerek

Rozsnyay S erail arckenőcse és
Rozsnyay Szerail krémje ::

A legszebb asszonyok és leányok használják

Szeplőt, mitessert, májfoltot és egyéb bőr-
tisztatlanságot rövid időn eltüntet. De mint
bőr ápolószer felülmulthatatlan, különösen
tavasszal, mikor az arcot az időjárás ellen
meg kell védeni. 1845

Nagy tégely 1 kor. 40 fill., kis tégely 70 fillér.
1 tégely krém 1 kor. Hoz á való szappan 70 fi l.

Kapható egyedül:

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

**Köhögés,
rekedtség és
elnyálkásodás**

ellen megbízható és leg-
jobb hatású szer a

Tussinal-cukor

Ára 70 fillér.

Tussinal-tea

Ára 70 fillér.

Ha tyúkszeme van és gyöttri
nagy kín,

A legjobb gyógyszer

az Anagallin.

Ára utasítással 70 fillér.

A mértéktelen do-
hányzás-szenvedély
legbiztosabb, legegészsége-
sebb és legkellemesebb el-
lenszere a

Menthol-cigaretta

1 darabnak az ára, mely hosz-
szu időre elég: **1 korona.**

Egészséges és izmos lesz,
Ha „Doré-sósorszesz“-t vesz,

Mert csak egyedül jót tesz

A valódi „Doré Sósorszesz“

Egy eredeti üveg ára 1 kor. 10 f.
és 2 kor. 20 f. Próbáüveg 44 f.

Fenti szerek kaphatók az egyedül készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 23. SZ.

(A megyeházzal szemben.)

Szabó Albert

Ő Cs. Kir. Fensége József Főherceg udvari szállítója

ARAD,

Andrássy-tér 16. szám.

Városi és megyei telefon 239.

Nikotinmentes

Dohány-, szivar-, szivarkaneműek és különlegességek egyedüli elárúsító helye.

Menyasszonyi kelengyékhez konyhaberendezési és háztartási cikkek nagy raktára.

Művészeti kivitelű, valódi márvány, bronz-, China-ezüst és más kivitelű disztárgyak.

Legnagyobb raktár kül- és belföldi porcellán- és üvegkészletekben.

Legújabb kivitelű villany-, légszesz csillárok, petroleum lámpák a legnagyobb választékban.

Wolfram- és gázégők legjobb minőségben.

Épületüvegezés és képkerepezés.

AZ ARADI KÖZLÖNY

mindennap, eljut számos városba, több faluba és puszára, tehát

SOK EMBERNEK KERÜL A KEZÉBE.

Minden embernek lehet naponta valamit eladásra kínálni, vagy megvételre keresni az Aradi Közlöny apróhirdetéseit révén (pl. munkát, árut, szolgáltatást, házat, birtokot, lakást stb. stb.)

AZ APRÓHIRDETÉSNEK MINDIG EREDMÉNYE VAN.

Aradon,

Varjassy Lajos-utca 162. sz.

ház 555

263¹/₂ □-öl beltelek és kerttel együtt kedvező feltételek mellett jutányosan

eladó.

Bővebbet: Kovács Dezső Budapest, VI., Gyár-u. 28.

Hölgyek figyelmébe.

SALON DE COIFFURE

Arad, Zrínyi-utca 2. szám. (Bárány Bohus-palota.) Telefon szám 981.

Gallik A., Székely B.

Külön női hajfestő és külön úri fedrászterem már megnyitott. — Ajánljuk speciális hajfestő szerünket ment minden fémtartalomtól, tehát értelmetlenül szer. Hajmosás, ondulálás, modern és estélyi frizurák, továbbá hajmunkák, transzformációk, bandoux, chignon. Hajfonatok a legizéesebb kivitelben és szolid árakban készülnek. 4174

Nagymennyiségű maculatura eladó.

URÁNIA

SZÍNHÁZ.

Január hó 26. és 27-én

Hétfőn és kedden

Shylock

Mimodráma 4 felvonásban.

Irta: Felix Salten.

Világszenzáció, mely a budapesti „OMNIÁBAN” 100 előadást ért meg.

Rendes helyárák

Kedvezményes jegyutalványok nem érvényesek.

Apró hirdetések.

Azon apróhirdetésekre vonatkozó tudnivalók, ahol a hirdetés mellett: „Bővebbet, vagy cím a kiadóban” áll, közelebbi adatok olvashatók az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalának előcsarnokában elhelyezett táblán.

LEVELEZÉS.

Juliska!

A napokban szeretnék magával találkozni, a szokott helyen. Mielőbbi válaszát kéri X. 547

OKTATÁS.

Magántanulók

bármely osztályról felelőséggel felvételnek mértekelt díjazás mellett Az izr. fiu internátus Arad, Chorin Áron u. 1. 256

Intelligens

hölgy, francia és német órákat jutányos árban tanít, ugy házban, mint házon kívül. Cím a kiadóban. 546

Melyik

felsőkereskedelmista volna hajlandó szabad óráiban, mennyiség- és könyvviteltani tantárgyakat tanítani. Levelet „Jó tanuló” jellegére a kiadóhivatalba. 556

ALKALMAZÁST KERES.

Fűzőnő

állandó alkalmazást keres. Borona-utca 49. 549

400 koronát

fizetek annak, ki nekem IV. közepestályt végzett jegyzői irnoknak jobb javadalmazásu végre hajtott, irnok, a további megfelelő biztos állást szerez. „Tisztviselő” jellegére kiadóhivatalba. 525

ÜZLETEK

Egy

jóformalmu kávéház, azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 490

Aradon,

Radnai-ut 13a. házszám alatt levő házam és kereskedésem, jogokkal együtt, családi okok és balcsét miatt, minden elfogadható áron azonnal eladó. 492

Egy igen jó helyen

egy ház, melyben korlátlan ital-mérés és fogadások lehetnek. Továbbá egy vendéglő, 10 szobával, igen jó régi üzlet, bérbeadó. Személyesen érdeklődőknek sziveségéből fevilágosítást ad: Farkas Ábrahám. 552

Szent István- és

Mikes Kelemen utcák sarkán (Mikes Kelemen utca 2-4. számú házban) levő fűszerüzlet-helyiség bérbeadatik, üzleti, ányanyokkára egyaránt. Bővebbet nyilatkoztok a kiadóhivatalban. 511

KIADÓ LAKÁS.

Egy két szoba,

előszoba, fürdőszoba és mellék-helyiségekből álló lakás, központi fűtés, villam, gáz- és melegvíz-szolgáltatással, elköltözés miatt azonnal kiadó. Orczy-utca 8. sz. 543

Pöltenberg Ernő-u.

14. szám alatt 3 és 4 szobás modern lakás május 1-re kiadó. 360

József főherceg-ut 18.

szám alatt a luteránus templom mellett 4 szobás irodának is alkalmas földszintes lakás azonnal kiadó. Bővebbet a házmesternél. 439

Lakás

Udvari két szobás március, esetleg február hóra kiadó. Varjassy József-utca 18. szám alatt. 360

Egy

5, vagy egy 3 szobás lakás, minden kényelemmel berendezve teljesen tiszta azonnal kiadó. Ugyarott több raktárhelyiség is kiadó. Hasszinger-utca 5. 5766

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Legjobb porosz

fűtőszén nagyban és kicsinyben kapható Roth József Eötvös-utca 8. Telefon 68. 5841

Báli fehér cipők

legcsinosabb, óriási választékban kaphatók 5 koronáért Amerikai Áruházban Deák Ferenc-utca 8. alatt. 6347

Egy

3 szobás ur lakás elegáns berendezése eladó. Bármikor megtekinthető. Cím a kiadóhivatalban. 548

Homok és kavics

restálva bármely mennyiségben állandóan kapható házhoz szállítva Vulcan J. Maxim kotrógépvállalkozónál Arad, Pábián László u. 5. Telefon 608. 5104541

Hét láb hosszú

szép hölgy szőlőkaró waggonokint jutányos árban kapható Salamon Henrik és Fia fatermelők-nél Dévén. 535

Kokszó

(pirszén) nagyban és kicsinyben legolcsóbban kapható Roth József Eötvös-utca 8. Telefon 68. 5841

Pompás,

egy igen jó helyen bérbeadó 3 szobás darabonként 10 fillér, 3 darab legfinomabb madárszáp 30 fillér, 3 darab legfinomabb madárszáp 30 fillér, 3 darab pompás illatú virág szappan 50 fillér 6 darab legfinomabb virág illatú szappan dobosban 1 kor. Utolérnetlenül finomsága fogkefék darabonként 2 korona és 120. Földes Kelemennél Arad. Összes készítményünk kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszer-tárában. 5124

KÜLÖNFÉLE.

Ragályos gyermek-

betegségek ellen

legjobban megőrizhetjük gyermekeinket, ha szokat naponta többször Hydrogenium peroxidatummal (H²O²) gargarizáltatjuk. Kifűnő desinfiiciens és desodoráns, miért is mint igen erős fertőtlenítőt és rothadást gátlót, mely a száj kellemetlen bűzét megszünteti, a fogakat megfehéříti, de főleg mint a kór okozó csirák ellenességét a legmegegebben ajánljuk. 500 gram ára 1 korona Földes Kelemen gyógyszer-tára, Hehs Vilmos gyógy-szertára Arad. 4224

Pormentes faszén

vasalásra kapható Roth József Eötvös-utca 8. Telefon 68. 5841

Ezerjófű

gyomor elixir. Emésztési zavarok, é: vágytalanság, felfuődás, gyomorégés, émelygés, hányás, hányinger, szédülés, gyomorgöröcsök, székrekedés, bélrenyhesség, bél fergek (gilliszták) bélbacteriumok ellen. Ára 1 és 2 korona Raktárak Hehs Vilmos gyógyszer-tára Aradon. Batthyány-utca és gu'ori Földes Kelemen gyógyszer-tára Aradon, Deák Ferenc utca. 5180

India fogósepek

legmakacsabb fogfájást azonnal megszüntetik, ára 70 fillér. Fővadász Gutcsi Földes Kelemen gyógy-szertára és vegytani laboratóriuma Aradon. Összes készítményünk kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszer-tárában

23/1914.

Hirdetmény.

A m. kir. belügyminiszter ur 192655-1918. sz. rendeletével felhívja mindazon emberbaráti intézményeket, amelyek a szegény öregek és gyámoltalanok segélyezésével foglalkoznak, hogy amennyiben a „B. b. b. és Legendi Horváth Pálné” szőlő- és gyümölcs-kereskedés által létesített alapítvány kamatára igényt tarthatnak, erre vonatkozó kérelmüket 1914. január hó 31-ig a m. kir. belügyminiszter-hoz adják be. A miniszteri rendeletben foglaltakat az érdekeltek a városi kiadóhivatalban megtekinthetik. A városi tanács.

Bér-autok

Telefonszám

816

2381
Szolgálat: reggel 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Valódi angol sport, vadász-
valamint modern katonasági,
vasutas és egyéb
sapkákat

ajánl:

Schäffer Henrik

Aradi Első Sapkakészítő Vállalat

Arad, Andrassy tér (Bing-ház)

Telefon 208. szám.

Ha rosszul érzi magát,
Igyék egy üveg eredeti
Kárpáti-téle

epenhajót,

mely a legkifűnőbb fájdalom-
mentesítő gyomorcsillapító házi-
tisztító, hatása gyors és biztos
1 üveg utasítással 40 fillér
12 üveg franco E 4.80. Kapható
kizárólag a készítőnél

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyszer-táras
ARAD, BOROS BENI-TÉR

Legolcsóbb fabeszerezési forrás:

a „Hunyadi” Motorfűrész Vállalat

Kossuth-utca 9. alatt. Telefon 658.
hol állandóan elsőrendű száraz és
aprított fa kapható azonnali haza-
szállítással olomzáros zsákokban
100 kilónként 3 vasúti
2 K 80 fillérért és 4 va-
gásu 3 kor. Ugyancsak elvái-
lalunk saját motorgépeinkkel meg-
hívásra leggyorsabb kiszolgálással
fafelfűrészelést és befű-
varozást vasutól legolcsóbb
árban. **Üzeteünk: szolid
és figyelmes kiszolgálás.**

Nyomatványok

minden kivitelben készítenek
az Aradi nyomda r. t. nál

92 patkány, feküdt élettelenül reggelre

egy éjszaka alatt pusztította ki ezeket a mi tengeti hagyma; patkányirtó-szerünk többek között hatámatlan. Artalmatlan hazimattak, vadaknak és szárnyasoknak; tehát 10-12 óráig tartott a pusztítás. Csak patkány-irtó-szerünk mentette meg a hagymát. — S földbirtokos Posenben írja: „Tegnap tettem ki az ön szerét. Ma már 92 nagy és kis patkányt pusztítottam meg. — A barátommal megállapítottam, hogy meg sok patkányt döglött meg fejükbe dobva is.” — Sch. Wiegshütz vadász írja: „Az ön utolsó küldeménye a patkányok közt nagy pusztítást okozott. Egy nap 86 döglött patkányt találtam.” — K. Ulrich Schlockow írja: „Az ön patkányirtó szerét tegnap tettem ki. Ma reggelre az eredmény egyszerű volt, 57 döglött patkányt találtam, ezenkívül még 25 volt a szárazkaszalban. Mennyi pusztított még ezenkívül? — 1 kiló-patkányirtó-szer K. 1.10, 2 kg. K. 2.40, 5 kg. K. 7.20, 10 kg. K. 12.— Szállítja a Blumenh. u. r. P. Petermann. Ertéke: hatóságok, iskolák, egyletek, kir. kertészetek, hercegségek és mások számára. Beszerzési forrása magvak, virágbagymák, gyümölcsfák, rózsák, pálmák, babériákban. Pórá-szerünk ingyen.”